

1638

XV. 229

Cum DEO,
DISPUTATIO, 1638, 19^a

44
25

De
VENATIONE,

Desumpta
*Ex Jure Civili privato, Publico, Feudali, Canonico,
Saxonico & Consuetudinario.*

Quam
Indultu, Magnifici, Nobilissimi, Amplissimi, ac
Consultissimi Jctorum Ordinis, in Illustrissimâ ac ce-
leberrimâ Academiâ Jenensi,

SUB PRÆSIDIO

*Viri Amplissimi, Consultissimi atq; Excel-
lentissimi*

DN. ERASMI UNGEPAUR,
JCTI EMINENTISSIMI, Professoris publici, Fa-
cultatisq; Juridicæ Senioris meritissimi, Consilarii Saxo-
nici, Dicasterii Provincialis & Scabinatus Adsefforis
gravissimi, Præceptoris, Patroni, ac Promo-
toris mei, observandorum obser-
vandissimi.

Publicè disputandam propono

IN AUDITORIO Jctorum

Die Augusti.

CHRISTOPH. DANIEL SCHNEZDER
HALENSIS SAXO.

Illud ipsum silentium, quod venationi datur, magnum cogitationis
est invitamentum, Plinius lib. 1. ad Cornel. Tacit.

Typi STEINMANNIANIS, Anno M. DC. XXXIIX.

SERENISSIMIS, ILLUSTRISSIMIS

ET CELSISSIMIS,

PRINCIPIBUS AC DOMINIS,

DN. WILHELMO,

DN. ALBERTO,

DN. ERNESTO,

FRATRIBUS

GERMANIS.

Ducibus Saxoniae, Juliae, Cliviae & Montium, Landgraviis Thuringiae, Marchionibus Misniae, Comitibus in Marcha & Ravenspurg, Dominis in Ravensstein &c.

DOMINIS MEIS CLEMENTISSIMIS,

Juridicam hanc disputationem

in humillimae & debitae subjectionis signum

inscribis

Christoph. Daniel Schneider

Autor & Respond.

I. N. S. T.
DISPUTATIO JURIDICA,
DE VENATIONE
PRÆFAMEN.

Mihi sanè hætenus, materia venationis jucundissima, vehementissimè arrisit, adeò, ut de illa disputationem suscipere ac conscribere, mecum constituerim. Præ aliis autem, ad id subeundum, duo me duxerunt. Unum erat materiæ hujus usus antiquissimus, de quo testatur *Harpprecht. ad §. fera. 12. §. de R. D.* nec non etiam æquissimus, expressè quippe à DEO hunc acquirendi modum hominibus esse mandatum legimus *Genes. c. 1. & 9.* Alterum quo movebar, materiæ erat utilitas, ususq; quotidianus, juxta *Petrum Gilckenium in comm. ad d. §. fera §. de R. D. n. 15. & Georg. Mor. de nigro monte in tr. de jur. venandi. p. 1. c. 1. n. 1. cum 2. seqq.* Quamvis autem me nō lateat, monere JCTum Paulum in *l. 25. de liber. leg.* quotidiana plenius esse pertractanda, verumenimvero, cū hæc materies latissimè pateat, me monito JCTi satisfacturum pro hac vice despero, propositum enim mihi est, conscribere dissertationem, non absolutum tractatum: annitar tamen ut methodo perspicuâ, huic etiam materiæ fortè novâ (conveniente tamen) uti queam, ne in omnibus alios imitari, nec quicquam de meo adjicere voluisse videar; quod infelicis esset ingenii. *Angel. Polit. L. 8. epistolar. epist. 16.* Quia verò secundum *Bl. in rubr. C. de nov. Cod. comp. n. 1.* omne causarum principium, quod est ipsius causa, & maximè ad principium, quod est prima causa causarum, sicut est DEUS, referri debeat: merito & ego ab eodem sum fa-

A 2

Aurus

162
Eturus initium. Quod esto in nomine Domini nostri Jesu Christi cum Imper. in l. 1. C. de prefect. prator. Africa. l. 3. C. de V. J. Enucl. & aliis quamplurimis in locis.

THESIS I.

OMnis, quæ à ratione suscipitur, de re aliquâ institutio, debet à definitione proficisci, ut intelligatur, quid sit id, de quo disputatur inquit Cicero L. 1. Officior. quem sequitur Bl. in prelude. feudor. n. 8. & Sigismund. Scaccia L. 1. de jud. caus. civil. & crim. c. 2. n. 3. & Dd. comm. Cui monito & mihi parendum puto, ponens principio definitionem.

II.

Definitio autem, communiter distinguitur in Nominalem: & Realem. Prius proponam nominalem, cum juri operam daturis, nosse prius conveniat, unde nomen juris descendat, Ulpian. in l. 1. de J. & J. E re etiam esse censetur, priusquam ad verborum interpretationem perveniamus, ut pauca de significatione tituli referamus: idem Ulpian. in l. 1. de R. C. Exemplum quoq; , ubi præponitur nominalis reali definitioni, est in l. 1. §. 1. de pactis.

III.

Porro, definitio nominalis, in tribus potissimum cum consistat: Homonymia videlicet, Etymologia & Synonymia, de singulis utiq; ordine & in specie erit agendum.

IV.

Prius erit pertexenda Homonymia, tritum enim satis est illud; Errorum genitrix est æquivocatio semper. Nihil verò tam contrarium est consensui, quam error l. 15. de Jurid. l. 116. de R. J. Consensum autem in disputando qui tollit, solem è mundo tollenti non videtur absimilis, ridicula siquidem hac ratione, elusoria ac inanis omnis evaderet, disputatio, si de cepis loquentem, alter de allio exaudiat. Cui malo, in tempore subveniri curabo.

V.

In quem finem, omnem sum exhibiturus vocabuli venationis significationem, quæ varia licet sit, ad duo tamen capita illam restringere ac redigere tentabo. Sumitur itaque venationis vox, vel propriè: vel impropriè.

VI. Im-

VI.

Impropriè, tribus modis accipi videtur. I. pro prædatoria hominum oppressione *Michæ. 7. v. 2. Jerem. 16. v. 16.* Quam ob causam Nimrod robustus venator coram domino vocatur *Genes. 10. v. 9. c. non est. 3. dist. 6. in fin. Andr. Osiander ad d. c. 10.* II. Pro decertatione cum bestiis, quæ vulgo venatio arenaria vocatur. De qua vid. *Lips. 1. Saturnal. 14. l. 1. §. 6. de postul. l. 122. de leg. 1. l. 4. de adm. rer. ad civ. Nov. 105. c. 7.* dicuntur hæ venationes lachrymosa spectacula *l. ult. C. de feriis.* illarum spectatores mortaliter peccant. *c. vident. 10. dist. 86.* illisq; operas locantes sunt infames *d. l. 1. §. 1. vers. quod si.* III. Sumitur pro adulatione & captatione alicujus rei, quo sensu accipi videtur *apud Plautum in mil. glor. act. 4. & Cicer. in orat. ad Herenn. & pro Cluent.* Et sic puellæ venari dicuntur *in Nov. 14.* hoc est inescari seu captari, verbis blandis, vel munusculis.

VII.

Propriè accipitur pro callidâ animalium ferarum captura. Hoc tamen rursus fit vel latè, vel strictè. Latè, si accipimus, comprehendit venationis vocabulum aucupium & piscationem *Vultejus L. 1. J. R. c. 70. n. 11. & textus est in l. 1. §. 1. de A. R. D. §. fera 12. J. de R. D. ubi dicuntur omnia animalia, quæ terrâ, cælo & mari capiuntur: hoc est, feræ, volucres, & pisces. Feræ enim terrâ continentur, pisces in mari, volucres cælo; id est, aëre, prout explicant Borcholt ad d. §. 12. Heigius p. 1. quest. 15. n. 12. Unde communiter de his tribus simul agitur, ut in d. §. 12. & alibi vid. Sebast. Medices in præfat. tr. de venat. piscat. & aucup. n. 34. Georg. Mor. d. tr. p. 1. c. 1. n. 12. quamvis certo respectu multum inter se differant Wesenbec. in π. de A. R. D. n. 7. in pr.*

VIII.

Strictè deniq; accipitur, pro ferarum terrestrium infidiosâ illaqueatione & persecutione, vulgo venatio falruosa & clamorosa *Seb. Med. d. tr. p. 1. q. 1. n. 5. Wes. d. l.* Et hic significatus proprius erit hujus meæ disputationis.

IX.

Perspectam hæctenus Homonymiam, excipit inspicienda

A 3

enda

enda Etymologia. Sunt quidam, qui dictam putant venationem à vento; Sunt quidam, qui à venis derivare conantur: *Beaman. de orig. lingvæ Lat. venari, idem esse vult, quàm ferarum cavernas scrutari. Quicquid horum sit, de nomine, mihi valde laborandum non puto, modo res ipsa constet, quæ ut plurimum, nomine solet esse obscurior, Bachov. tr. de action. Disp. 4. th. 13. Olim etiam Philosophis aliisque doctis viris, major semper rerum cura fuit quàm verborum, idem Bachov. d. tr. Disp. 1. th. 7. Interim tamen consuli poterunt Varro Lib. 4. & Pontan. vol. 3. progymnasm. p. 2. coll. 77.*

X.

Etymologiam, sequitur ultima Definitionis nominalis pars, Synonymia. Dicitur interdum venatio, Idictio forrestalis, bannum sylvestre seu ferinum; nostris *Forstliche Obrigkeit und Berechtigte / Jagtrecht / Wildbahne / Wildbann / Behäge / Besandt.* Accuratius tamen loquendo, non nihil prædicta distingvi possunt, quamvis hac de re non una sit *Id.* sententia. *Wchner. in observat. pract. verbo Forstrecht Rudinger. cent. 5. obs. 63. Harpr. ad §. 12. J. de R. D. n. 263.*

Questio 1.

XI.

Sic itaque ex integro propositæ Definitioni nominali, subjungenda esset realis: mihi tamen antequam id faciam, pauca de juris venandi diversitate interponere libet. Cum enim, longè aliud fuerit illud, quod de Jure gentium omnibus competeat; & aliud, pro ut hodie considerandum venit, post restrictum à principibus hunc venandi usum promiscuum, necessario mihi incumbet, tempora distingvere, quo eò accuratiorem definitionem realem dare possim.

XII.

Quamquam, jam magni interesse non videatur, si planè de jure veteri tacerem, præsertim cum ejus substantialia quodammodo sint mutata. Verum enim vero, cum antiqua nosse, suum quoque habeat usum, monente *Justinian. in §. 1. J. de testam. ord. nec ego illa sum prætermitturus, sed potius vetustiora præmittenda cum sint arg. l. 1. de A. R. D. §. 11. J. de R. D. & ego eadem præmitto hodiernis.*

XIII.

Notandum proinde, de hoc jure veteri jus venandi
omni-

omnibus omninò hominibus licitum fuisse §. 12. J. de R. E. l. 1. l. 3. de A. R. D. adeò etiam, ut contra prohibentem vel impediendem illud, injuriarum competierit actio, ut constat ex l. 13. §. 7. de Injur. cujus verba, hæc sunt: nam si quis re mea uti non permittat, injuriarum tenetur: item in verbis: sæpissimè rescriptum est, non posse quem piscari vel aucupari prohiberi.

XIV.

Planè tamen, si quis alterius fundum venandi vel aucupandi gratiâ velit ingredi, potest à Domino, si is præviderit, prohiberi d. §. 12. d. l. 13. l. 16. de S. R. P. qui verò contempta domini prohibitione, nihilominus fundum ejus ingreditur, actione injuriarum illi tenebitur per d. l. 13.

XV.

Cæterum, num contra prohibitionem domini ingressus, id, quod cepit, faciat suum, magna est Dd. concertatio. Sunt non pauci, qui negant, quorum familiam ducit decus illud juris nostri (sic illum vocat Herm. Gœhaus. peric. acad. p. 2. sub fin. indicis) Cujacius 4. obs. c. 2. circ. fin. quem sequitur Gothofr. in not. ad Schneidew. in §. fere. J. de R. D. & plures alii relati à Gilcken. in d. comm. ad §. 12. J. de R. D. n. 11. Contra tamen sentientium verior mihi videtur opinio, quæ est Wesenb. in d. §. fere n. 2. Schneidew. ibid. n. 7. Br. n. 1. Castr. n. 4. & in not. poster. n. 1. Vult. n. 8. & L. 1. J. R. c. 70. n. 13. Donell. 4. comment. c. 8. Rob. à Valle conf. 9. vol. 2. Andr. Gerhard. exerc. Justin. decad. 4. th. 7. Magnif. Dn. Arumæi p. m. Præceptoris ac Patroni, dum viveret mei, in ipsâ adhuc morte, satis nunquam celebrandi exerc. 4. th. 11. & deniq; Amplif. & Excellentif. Dn. Præsidi, Præceptoris, Patroni ac Promotoris mei observandorum observandissimi exerc. 5. quest. 4.

Q. 2.

XVI.

Ratio meæ assertionis prima & principalis hæc est, quam etiâ tradit Covarruv. in cap. peccatum p. 2. §. 8. n. 6. quod omnia censeantur licita, prohibita quæ non reperiantur arg. l. 5. C. de LL. l. 43. §. 1. de procurat. l. 28. §. 2. ex quib. caus. major. l. 12. de judic. jam verò ingressus tantummodo in fundū alienum prohibetur d. l. 3. de A. R. D. & d. l. 16. de S. R. P. l. 11.

C. de

C. de servitut. d. l. 13. de injuriis & d. §. fera tantum igitur contra faciens injuriarum erit reus, d. l. 13. §. fin. d. t. capta verò faciet sua.

XVII.

Alias adfert rationes *Harpr. ad d. §. fera n. 19. & seqq.* cuius præcipua illa est: quod *in d. §. fera & d. l. 3. §. 1.* dicatur, posse aliquem alienum fundum ingredi, posse etiam à domino prævidente prohiberi; statim autem his subjicitur: quicquid illorū captum fuerit, eousq; nostrum esse, quam diu id teneamus. De eodem igitur casu, hæc verba sequentia loquuntur, de quo priora, nimirum de venatore contra prohibitionem ingresso. Reliquas *Harpr.* rationes breviter congesit *Val. Gulielm. Forster. Disp. ad Instit. 6. th. 12.* quæ inde peti possunt.

XVIII.

Media inter utramq; sententiam est *Gl. in d. §. fera in verb. ingrediatur*, distingvit enim, an fructus ex venatione constent, an non: priori casu non facere suum putat, posteriore, omnino fieri venatoris contra prohibitionem capta existimat, & hanc sententiã amplectuntur *Myusing. in d. §. fera n. 8. Angelus ibid. Felin. in c. omnes leges. dist. 1. in addit. ad Abbat. circ. fin. Chassaneus ad consvet. Burgund. rubr. 13. §. 7. n. 5. quos sequitur Gilken. d. l. n. 13.* Hi verò omnes moventur per *l. 26. de usuris & l. 9. §. 5. de usufr.* Qui tamen textus, mihi tanti non videntur, quo à semel positã affirmativã recedam. Respondeo enim ad illos, dupliciter vocem fructus accipi, aliquando generaliter: ut in *dd. text.* aliquando specialiter: in quã speciali fructuū appellatione, id tantum venit, quod ex qualibet re ita percipitur, ut ex eã salva sit renasciturum *arg. l. 9. in pr. l. 59. §. 1. de usufr. l. 7. §. 13. solut. matr. Fachineus L. 7. contro. jur. civ. c. 96.* & hi fructus, ad dominum fundi pertinent, quia, pars ipsius fundi censentur *l. 44. de R. V. l. ult. §. 4. & 6. que in fraud. cred.* & hos fructus qui auferunt, furtum facit *l. 12. §. 5. de usufr. cum sim.* Jam verò, feræ bestię & volucres in fundo liberè vagantur, nec proinde pars ejus haberi poterunt, neq; etiam jure domini ad dominum fundi pertinebunt *l. 3. §. 14. de A. P.* Quare, etsi in lata seu generali

nerali fructuū significatione comprehendantur: minimè
gentium tamen, propriè fructus rectè dicuntur *arg. l. 121.
de V. S.* Secundò, Responderi quoq; potest (posito non ta-
men concessio) inter veros, fructus venationum esse collo-
candos, attamen erunt industriales, *Aug. Ber. in c. gravu n. 16.
de restit. spol. Seb. Med. d. tr. p. 2. q. 16. Gothofr. in not. ad d. l. 26.
de usur. lit. A.* Jam verò industriales perceptos, bonæfidei
possessor restituere non tenetur, sed suos facit, per ea, quæ
ex *Donell. & aliis tradit Ampliss. Dn. Præses exerc. 5. quest. 12. in
Nego.* Contra prohibitionem autem venantem, bonæfidei
possessorem esse, satis luculenter evincit *Harpr. ad d. §. feræ
n. 40.* His itaq; præmissis, fortiter ex illis concludo, contra
prohibitionem quid capientem, id facere suum, sive fru-
ctus constent ex venatione, sive non.

XIX.

Hæc verò conclusio, suas habet limitationes & expli-
cationes. Et primò quidem explicatur, licet, restituere
capta contra prohibitionem venatus non teneatur, sed sua
faciat, acerbâ tamen domino tenetur actione injuriarum
d. l. 13. de injur. vid. supr. t. b. 13.

XX.

Sed, hic mihi non inconvenienter quæri posse per-
svadeo? num, si post ingressum, interposita fuerit prohi-
bitio, dicta actio locum sibi vindicare queat. Negant hoc
*Angel. in d. §. feræ n. 1. & 5. Pruckman. tr. de regal. §. venatio c. 6.
n. 27.* Mihi affirmativa placet *per text. in l. 11. ibiq; Gothofr. de
vi & vi arm. l. 8. de servit.*

Q. 4.

XXI.

Præcedenti, finitima est illa quæstio? an contra pro-
hibitionem ingressus, monitus prius ut exiret, ptopriâ au-
toritate & vi, à Domino expelli possit? quod Affirmo per
*d. l. 11. de vi & vi arm. ubi vim facere dicitur, qui contra do-
mini voluntatem, aliquid in fundo ejus instituit. Ast, vim
vi repellere licet l. 3. de f. & f. l. 45. §. 4. ad L. Aquil. l. 1. §. 27.
de vi & vi arm. Quia verò privata incarceration & captura
est illicita tot. tit. C. de privat. carcer. inhib. & tot. tit. C. ne quis in
sua caus. jud. venatorem, dum est in actu venationis, capi vel*

Q. 5.

B

deti-

detineri posse non puto. *Gl. in d. l. 16. de S. R. P. Seb. Med. d. tr. p. 1. q. 26. Jacob. de S. Georg. in tr. feud. verb. cum venatio. n. 4.*

XXII.

Q. 6. Ex præcedentibus, illa quoq; fluit quæstio? An armata manu dominus ingredi volenti resistere possit. Et hic quoq; Affirmativa verior *Gl. in l. 3. §. 1. vers. planè de A. R. D. Cæpolla de S. R. P. c. 21. n. 3. in fin. Seb. Med. d. tr. p. 1. q. 26. n. 2.* Si enim ingressus expelli, multo magis nondum ingresso resisti poterit.

XXIII.

Secundò, prædicta conclusio explicatur, quod contra prohibitionem ingressi, L. Aquiliã teneantur, si damnũ dederint fundo, per læsionem fructuum, vel alio quovis modo *Giphan. ad d. §. fera J. de R. D. ibidem Rittershus. pag. m. 254. circ. fin.*

XXIV.

Q. 7. In hujus actionis æstimationem, num etiam veniant feræ, quas Dominus ipse capere potuisset, si venator ingressus non fuisset, non elegantis est quæstionis. Mihi negativa sedit, propter *l. 29. §. 3. vers. planè ad L. Aquiliam.* Huic tamen sententiæ, hanc adjicio restrictionem, ut aliud obtineat, si tam certa & infallibilis fuerit venatio, ut nunquam fallere soleat, quam limitationem innunt verba *d. l. 29. (cum incertum fuerit an caperentur)* à contrario igitur (cum eadem sit ratio contrariorum *l. 35. l. 153. de R. J.*) si certum fuerit illas capi, contrarium quoq; obtinebit *Georg. Mor. d. tr. p. 1. c. 10. n. 2.*

XXV.

Q. 8. Tertio, à plerisq; supra dicta conclusio restringitur, putant enim illam fallere, si per judicem facta fuerit prohibitio de non ingrediendo fundo, *Faber ad §. fera. Pruckm. d. l. c. 6. n. 25. Rol. à Valle conf. 9. n. 25.* quos omnes movent *l. 7. §. 5. pro emptor. & l. 8. de pollicitat.* Mihi, contra sentiendi ratio hæc est, quia fortior est prohibitio legis quàm judicis, *Br. & Dd. comm. in l. 5. C. de Ll.* Si itaq; lex acquisitionem domini non inhibet, multo minus judex id faciet, *Harpr. ad d. §. fera. n. 56.* Cui rationi hæc addi potest, prohibitio

bitio non efficit, ut feræ quæ in alieno degunt, communes esse desinant, sed adhuc nullius esse censentur, per ea quæ affert Covarr. in d. c. peccatum. 4. de R. J. in 6. p. 2. §. 8. n. 2. & 4. quod verò nullius est, id naturali ratione conceditur occupanti d. S. fera. l. 3. l. 30. in fin. de A. R. D. quæ ratio naturalis autoritate magistratus, seu iudicis mutari nequit l. 2. de Usufr. ear. rer.

XXVI.

Quartò & ultimò, dicta conclusio restringitur, nisi consuetudine aliud sit receptum; ut videl. fera in alieno capta, capientis non fiat. Job. Faber d. l. n. 2. Rol. à Valle d. conf. 9. n. 26. vol. 2. Jacob. de S. Georg. d. tr. §. venatio. col. 1.

XXVII.

Et hæc hæctenus de ingrediente fundum alienum. U-
nicum adhuc de illo hic erit quærendum? Utrum sc. in a-
lieno capiens animalia invito domino furtum committat.
Et, cum ex præcedentibus de hac quæstione facile sit con-
cludere, unicam saltem negativæ meæ adducam rationem.
Furtum, perhibetur esse rei alienæ contrectatio fraudulosa
in l. 1. §. ult. de furti. §. 1. J. de oblig. quæ ex del. nasc. feræ autem
in alieno liberæ vagantes, nullius in possessione multo mi-
nus dominio sunt d. S. fera. l. 1. §. 1. l. 3. §. 14. de A. P. l. 1. l. 3. l.
5. §. 1. de A. R. D. l. 26. de furti. junctâ l. 1. §. 15. si in qui testam. lib. esse
juss. Cujac. 4. obs. c. 2. n. 15. Contraria sint reservata conflictui,
& plura hac de quæstione infra, ubi quid hodie de illâ ob-
serveretur, simul notabitur.

Q. 9.

XXVIII.

Illud hic monere necessum erit, me intelligere feras
in naturali laxitate relictas, quando dico illarum furtum
non fieri. Indubitatum enim est illos furtum committere,
ejusq; poenâ promereri, qui vivariis vel aliis modis inclu-
sas, ita, ut evagari nequeant, surripiunt, tales siquidem à
nobis possidentur, & dominii sunt nostri d. l. 5. §. 1. d. t. & d.
l. 3. §. 14. de A. P. l. 62. §. de Usufr. Zoannettus in tr. de dupl. venat.
n. 102. cum seqq. Natta consil. 375. Gail. 2. obs. 68. in fin.

XXIX.

Simili modo furtum facere illum constat, qui man-

B 2

sveta

sveta animalia, vel arte cicurata nobis eripit, vel detinet. §. gallinarum 16. *J. de R. D. l. 5. §. 6. de A. R. D. l. 8. §. 1. fam. erisc. l. 37. de furtis* & illorum quidem simpliciter fit furtum, capitaliter etiam aliquando illud punitum à Tiberio legimus apud *Suet. in ejus vita c. 60.* De his verò (intellige arte mansuetata) talis est recepta regula: ut tam diu nostra videantur, donec animum revertendi habeant, quem habere ubi deserunt, occupantis fiunt. Et propterea, post depositum animum revertendi, illorum furtum non fit. Hunc autem animum revertendi habere non putantur, cum deserunt, consuetudinem redeundi, ut constat *ex §. 15. J. de R. D. l. 5. §. 5. de A. R. D.*

XXX.

Et hæc dicta fuerunt de retinendo à animali mansuetato, seu cicurato, secus obtinet, in retinendis feris, illa enim tam diu nostra videntur, quam diu nostra coercentur custodia, quam si evaserint, & in naturalem libertatem se receperint, rursus sunt occupantis, *l. 44. de A. R. D. l. 3. §. 14. de A. P.* Hanc autem libertatem recepisse intelliguntur, ubi vel oculos effugere nostros, vel ita in conspectu sunt, ut difficilis sit illarum persecutio, *d. §. fera d. l. 3. l. 5. de A. R. D.*

XXXI.

Unde emersa est veterum Juris quorundam quaestio, quam refert Justin. *in §. 13. J. de R. D. & Cajus in d. l. 5. §. 1. de A. R. D.* Utrum videlicet, fera ab aliquo vulnerata, ita, ut capi possit, statim sit vulnerantis. Quamvis bonis rationibus niterentur affirmantes, negantium tamen opinionem confirmare placuit Justiniano *in d. §. 13.* ea potissimum ex ratione, quod multa possint accidere quo minus capiatur. Hodie quid de hac quaestione sit juris, infra th. 114. dicetur.

XXXII.

Omnia hæctenus, quæ de jure venandi antiquo dicta fuere, ad illam tendere videntur regulam. Quod nullius est id naturali ratione conceditur occupanti, quæ regula habetur *in d. §. fera & l. 3. in pr. l. 30. in fin. de A. R. D.*

XXXIII.

Huic verò regulæ hodierno tempore valde est derogatum,

gatum, postquam omnem venationem principes occupa-
runt, sibiq; appropriarunt. Hinc orta vexatissima & com-
munissima, non tantum JCtorum & Politicorum, verum
etiam Theologorum, quaestio, nostrae disputationis prin-
ceps? An nimirum venationem jure occupaverint princi-
pes vel non? Quam quaestionem, cum sufficientem mate-
riam praebere videretur, solam disputationi destinaveram,
mutato tamen certis de causis consilio, totam materiam
pertractare incipiebam.

Q. 10.

XXXIV.

Sed hic Rhodus hic saltandum; hic semel quid statu-
endum, diu deliberandum. Affirmativam quamvis com-
munem (quippe, pro qua exercitum Dd. se producturum
promittit *Harpr. d. S. fera n. 99. in fin.*) sequi periculosum.
Contra sentire negando sacrilegium: quid ergo statuen-
dum? Medium me inter duas praestando, cum JCtorum
pari non contemnendae auctoritatis (*Wesenbecio, & Ex-
cell. Dn. Riemero p. m.*) rem expedire tentabo, ita ut quo
adfieri poterit, veritati opera detur: Principi vero (de cu-
jus judicio disputare sacrilegii est *l. 3. C. de crim. sacril. debi-
tus & humillimus honor reservetur.*

XXXV.

Quod igitur statuo hoc est. Nullo quidem jure prin-
cipes venationes subditis ademerunt, hodie tamen, post
immemorabile tempus, justissime illas possident ac obti-
nent, quam sententiam innuunt, *Wesenb. in π. de A. R. D. n. 7.
Excellentiss. Dn. Riemerus p. m. decad. 4. coroll. 1.*

XXXVI.

Nullo jure occupasse Principes omnem venationem,
sic probo: Princeps, contra jus divinum & naturale, sine
justissimâ causâ, facere non potest *§. 11. J. de J. N. G. & C. dist.
5. in pr. & can. ult. §. his itaq; dist. 6. &* hoc omnes ferè contra
sentientes concedunt. Jam verò indubitatum est, hoc jure
competere privatis jura venandi *Genes. c. 1. v. 26. & 28. & c.
9. v. 3. d. §. fera J. de R. D. l. 1. de A. R. D.* Quâ de causâ consue-
tudinem venationes prohibentem, nullius momenti esse
putat, *Roch. de Curt. de consvet. fol. 21.*

B 3

Verum

XXXVII.

Verum, ad *d. c. Genes. 1. Instat Harpr. n. 100.* dicendo, eodem capite *Gen.* omnem herbam hominibus concedi, quâ ramen, omnibus pro lubitu uti non liceat. Sed R., à disparibus mala cum fiat illatio, *arg. l. 20. de minor. mala utiq; ab iisdem quoq; dabitur instantia.* Diversissima autem sunt animalia fera, & herba, præsertim hoc nostro casu: Herba quippe solo continetur & solo cedit, *§. 31. f. de R. D. ratio hujus rei redditur in l. 3. §. 1. & 2. arb. furt. cas. & l. 9. §. 2. de damno infecto* quæ hæc est, quod vita arborum & herbarum posita sit in radicibus, secus autem est in feris ut supra dixi, hæc enim solo non continentur, & hanc elegantem diversitatis rationem, proponit *Seb. Med. d. tr. p. 1. q. 7. n. 2. & 3.* Insuper etiam hoc addi potest, dictam conclusionem (nimirum, non licere omnibus herbis uti) simpliciter veram non esse, cum mihi nullum sit dubium, illam herbam, quæ sine hominis industriâ crescit, cujuslibet decerpentis fieri, & huic herbæ similes sunt feræ bestię, quæ quoq; ad sui conservationem nullâ hominis indigent industriâ. Aliud est in herbis quæ accedente hominis industriâ, coluntur & incrementum accipiunt, has enim non cujuslibet, sed illius, qui illam sevit esse, constat: Et his herbis nõ malè comparantur pecora domestica, & cicurata, quæ hominis curam quoq; requirunt, & propter eandem, illius propria reputantur.

XXXVIII.

Aliter quoq; *Dd. ad d. textus Genes.* Respondere satagunt, & ex iis, *Harpr. n. 102.* Dicunt enim, si *d. text. Gen. de dominio* esset intelligendus, hoc absurdum inde sequi, ut mansveta pecora adhuc communia esse debeant (quam tamen consequentiam nullam esse, ex ratione diversitatis, inter animalia fera & cicuria, *thes. præced. datâ,* satis constare puto) idcò ad evitandum hoc absurdum *d. text. Genes.* accipiunt, quasi vellet, ut omnes bestię etiam ferocissimæ, hominem formidare debeant, hujusq; suæ explicationis colorem accersunt, ex *d. c. Gen. 9. v. 2.* Verùm quicquid contentur, hæc diversissima esse, dominium rei & formidationem

nem

nem ejusdem, d. text. Gen. 9. satis clarè ostendit. In vers. enim. 2. agit de hominem formidantibus bestiis: in vers. vero. seq. 3. agit de dominio ferarum, seu potius ejusdem effectu, concessione in cibum, ubi hæc subjunguntur verba: instar herbæ viridis, omnia dedi vobis. Quocirca, quemadmodum liber usus herbarum, à principe, sine justissimâ causâ (penè dixerim nullâ ex causâ: quippe herbarum vi & efficaciam hominibus recuperatur sanitas) adimi nequit, ita nec liber usus ferarum, ad quem, venatio seu apprehensio earundem vi l. 2. de juridict. requiritur, nam hæc duo in d. c. Genes. comparantur.

XXXIX.

Aliter magni nominis respondet Jctus ad d. c. Genes. r. Intelligit hic d. text. de statu hominis ante lapsum; quod etiam verum est, & consentio in hoc cum illo, ante lapsum quidem hanc legem à Deo esse latam, veruntamen, inde nõ efficitur, hanc legem esse sublatam. Expressim quippe eandem repetit Deus in seq. cap. Gen. 9. v. 2. ubi agitur de statu post sublatam communionem bonorum. Et ex his illud quoq; ruere videtur argumentum, ubi sic colligunt: si d. c. Genes. 1. generaliter est intelligendum, sequitur omnia adhuc hodiè communia esse debere.

XL.

Et hæc de minore meâ, quæ volebat, jure divino competere omnibus venationes, dicta sufficiant. Non desunt quoq; Dd. qui majorem impugnent, quæ sic habet: hoc de jure divino est statutum, ergo pro lubitu à hominibus mutari nequit: & angustè nimis illam accipiunt, ut tantum procedat, si ad religionis causam spectet, quod præceptum est, secus autem esse, si ad distributionem juris. Quamvis, Dd. hæc limitatio, satis probata nondum sit: insuper tamen sic responderi potest. Hac nostra in quæstione, agi de peccato vitando, eandemq; maximè concernere religionem, quæ vult, Deo plus esse obediendum, quàm hominibus. Act. 5. vers. 30.

XLI.

Illud quoq;, quod supr. th. 36. de jure naturæ dixi, illud

lud principem mutare non posse, controversiâ vacuum nō est. Respondet enim ad hoc, *Covarruv.* quem sequitur *Georg. Mor. d. tr. p. 1. c. 1. n. 43.* distingvendo inter jus naturæ positivum, & negativum. Dicunt etiam, hanc argumentationem esse vitiosam, hoc jure naturæ statutum est, ergo mutari non potest. Sed hi satis refutati cum sint à *Gilcken. in d. comm. ad S. feræ. n. 34.* ego hic nihil addo, quàm hoc, quod distinctio dicta, alioquin bona, malè hic accommodetur. Aliam quoq; afferunt responsionem, ex *Gl. in l. 6. de J. & J.* Principem quidem in genere jus naturale abrogare non posse, illi tamen ex rationali & necessariâ causâ, illud ex parte restringendi facultatem esse. Mihi verò, hætenus nulla illarum quas afferunt, cum *Excellent. Dn. Riemero p. m.* sufficiens visa fuit, (salvo tamen cujusvis saniore judicio) quod clarius evadet, ubi singulas proposuero, iisdemq; pro viribus respondero.

XLII.

Et principio, generales tres propono Responsiones, quarum singula, plerisq; accommodabitur rationibus. I. Pleræq; Dd. causæ, in conjecturis illorum consistunt meris, & nullo textu, vel alio modo probare illas possunt, has ob causas prohibitas fuisse venationes (solâ exceptâ armorum gestatione.) Erubescant igitur sine lege loqui, *per Nov. 18. c. 5.* II. Propter abusum rei, usus illius non est tollendus, pleræq; tamen illorum causæ, in abusu consistunt. III. Si hæ causæ sunt sufficientes, non video cur non & hodiè propter easdem subditi à venando prohiberi possint, illi, quibus ex jure gentium adhuc competit, quod tamen fieri non posse, ipsi fatentur à nobis dissentientes *Noe Meurer in Jagt und Forstrecht p. 2. p. m. 37. Henr. Rosenthal. de feud. c. 5. concl. 24. lit. A. qui citat Jasonem & Decium.*

XLIII.

Prima ac princeps, quam afferunt Dd. ratio, hæc est, ut Princeps pro molestiis, quas in gubernatione sustinet, recreationem habeat. Veruntamen dici hic. 1. potest, Principem, hac recreatione frui posse, licet aliis fuerit communis venatio. 2. Alia multa dantur delectationum genera,
Prin-

Principe non indigna, fortè etiam majora venatione, ut sic recreandi gratiâ, benedictionem divinam, in genere hominibus collatam, infringere non fuerit necessum. 3. Maximi Heroes venatibus indulserunt, iisdemq; se recrearunt, quorum unicum nominasse sufficiat, Alexandrum M. qua de re plura infra, neq; ex hac causâ reliquis hoc jus ademerunt, quod tamen illos fecisse ambigendum non est, si cognovissent, usum communem, delectationi suæ obstare: & hoc eò magis, cum illis tanquam Ethnicis de mente divinâ nihil constaret.

XLIV.

Proxima præcedenti, est illa: ne per communem venandi usum, tranquillitas publica impediatur. Verùm communi venatione, tranquillitatem publicam non violari, vel hoc argumento est, quod hac ratione Resp. Romana & aliæ veteres Resp. tanquam in quibus venandi licentia omnibus pateret, fuerint inquietissimæ, quod non facile dicendum. Constat quoq;, adhuc hodiè in Hungariâ licitas quibusvis esse venationes, ex *Lansio in orat. pro Hungar. p. m. 568.* nihil tamen refert de Rep. illius inquietâ & turbatâ, sed potius contrarium.

XLV.

Tertia, quam afferunt, hæc est: quod interdictus sit privatis armorum usus. Verùm hæc nihil facit ad rem, videmus enim, principes non illas tantum prohibuisse, quæ armis peraguntur, (qui est minimus venandi modus) sed etiam illas quæ sine armis, quare armorum gestationem illis prohibendi causam dedisse, mihi persvadere nequeo. Et posito sanè hanc fuisse causam, hodiè ubi plerisq; in locis arma gerere, non tantum permittitur, sed insuper injungitur, eo ipso, venationes quoq; permitti deberent: Cessante enim ratione prohibitionis, ipsa quoq; cessabit prohibitio *arg. l. 32. de pactis. Everhardo in top. insuper notante.*

XLVI.

Quartò, communiter volunt Dd. studio venandi avocari homines ab agriculturâ. Memini quidem ex *Svetonio in Domitian. c. 7.* interdictum aliquando fuisse ne quis novella-

C

vella-

vellaret hoc est, novas vineas coleret, propterea, quod arva negligenterentur. Verum, hoc tunc demum factum est, ubi annonæ seu frumenti penuriam, Imperator videbat; quam penuriam ex venationibus unquam accidisse, si mihi probabis, herbam tibi dabo. Nititur præindè hæc ratio in merâ ac debili Dd. conjecturâ. Quibus hoc addi poterit, exercitium venandi non contrariatur agriculturæ, sed subordinatum potiùs ejusdem videtur, variæ enim sunt venationes, quæ unâ cum agriculturâ, uno eodemq; tempore, expediri possunt.

XLVII.

Quintam rationem desumunt, ex l. 77. §. 20. de legat. 2. ubi communionem discordias parere, inquit Papinianus. Ad hoc sic respondendum, si hoc generaliter verum esset, nullam planè admitti communionem de jure civili necessum esset, quod tamen materia societatis, & omne id de quo actione communi dividundo utimur, sec9 ostendunt. 2. Si hoc admittatur, nullus quam unus solus venari deberet, ex rationis identitate, quippe hodiè adhuc discordias maximas inde resultare videmus *Georg. Mor. d. tr. p. 1. c. 1. n. 2.* 3. Nec hodiè concedi deberent venationes simultaneæ, vulgo die *Kuppel Jagten* / de quibus *Wehner. in observ. pract. verb. Forstrecht. p. m. 165. Knich. de vestitur. pact. L. 2. c. 2. n. 54.* nam hæc ratione, unam communionem dirimendo, aliam excitant, & sic consequenter, lites ex communiione ortæ protrahuntur, contra l. fin. pro suo. Concludo itaq; neq; hanc, causam fuisse principibus, ad prohibendas venationes ducentem.

XLVIII.

Sextò deniq; & ultimò, persuasum habent, si omnibus venari esset licitum, planè defecturas & interituras fore ferarum species. Quæ sanè ratio, tanta non videtur, ut propter hanc juri divino resistamus, frustra enim timentur ferarum interitus, præsertim cum constet, in Hungariâ venationes esse uberrimas, adeò, ut etiam rusticæ genti ferinis delicatissimis (quales sunt perdices Phasiani & id genus plura) vesci sit quotidianum, & tamen omnibus est licitum

citum illas capere, quâ de re inspiciendus *Lansius supr. cit. loc.*
 Hoc insuper quod dixi, non tantum in Hungariâ, verum
 omnibus in locis, ubi venatio cuilibet patet, ita se habet, ut
 maximâ in illis sit ferarum frequentia, ut in Moscoviâ, Nor-
 wegîâ, Sveciâ, & aliis locis, quorum scriptores & periti
 adeundo sunt consulendi.

XLIX.

Et tantum de rationibus, quibus moventur Dd. quo
 statuatur rectè derogatum juri divino ac naturali, quibus sa-
 tis factum si non fuerit, plura forsitan conflictus est daturus,
 interim, transeundum mihi ad reliqua contraria, quæ meæ
 sententiæ objici solent.

L.

Inter hæc, principem sibi vindicant locum *c. 27. Jerem.*
v. 6. & c. 2. Danielis v. 37. ubi in manus principis data legun-
 tur animalia fera. Ad quos textus mihi sic respondendum
 erit, metaphoricè in illis dicuntur traditæ feræ in manus
 Nabuchodonosoris, & more oratorio loquuntur Prophe-
 tæ, ad exaggerandam ac declarandam eo commodiùs, im-
 mensam Regis potentiam, quæ tanta sit, ut etiam feras in
 manu quasi habere, illasq; ad serviendû sibi cogere possit.
 Dicit etiam potest *dd. text. Prophetarum ex c. 1. & 9. Genes.*
 esse explicandos, & hac ratione non obstabunt, non enim
 nego, principem quoq; esse Dominum ferarum, per quod
 non excludendi sunt reliqui homines. Unius quia inclu-
 sio, non statim est exclusio alterius, præsertim si unum, al-
 teri non contrariatur.

LI.

Posthæc objiciunt *l. 3. ne quid in loc. publ.* in quo text.
 dicitur ad se loca publica transtulisse Principes, eorundeq;
 dominos esse factos. Si enim privatus potest prohibere ne
 quis suum ingrediatur: multo magis princeps, id facere
 poterit. Mihi quomodo hoc obstet non video, nostra enim
 quæstio, non tam de locis publicis, quàm privatorum agris
 controversatur. Facile etiam largiri possem, Principem
 in locis publicis prohibere posse, sed contra faciens, non
 nisi injuriarum actione tenebitur *arg. l. 13. de injur.* & hac ra-

tione, non prohibetur venatio, sed occasio ad illam pervenendi, ingressio videl. loci publici.

LII.

Illud quoq; objici solet: Princeps, potest ex justissima causa publicâ, jus quæsitum auferre, *arg. l. 15. §. 2. de R. V. l. 11. de eviction.* Sed præter id, quod nullam justam hic fuisse causam, in præced. demonstravi, hoc adjicio: Principem quidem, jus quæsitum alicui auferre posse, teneri tamen ad æstimationem rei ablatæ persolvendam, juxta *Dd. comm. exinde*, Principes quoq;, subditis æstimationem juris ablati præstare debuissent, si justum occupationis initium facere voluissent.

LIII.

Deniq; *Forsterus Disp. ad Instit. 6. quest. 9.* sic argumentatur: Si omnino aliquid fuerit violentiæ, tamen id per diuturnum populi consensum esse purgatum. Verum enim verò, de hoc nos non quærimus; an hodiè justè principes teneant jura venandi, sed an rectè ademerint subditis, idè minus cõgruè hoc pro suâ sententiâ afferre videtur *Forster.* ipse enim suam quæstionem ita quoq; formavit? An privati rectè sit adempta venatio, quod *Affirmat.*

LIV.

Hæc hæctenus de primò assertionis meæ membro sint dicta, quod illud erat, Principes non adeò justè occupasse venationum jura. Sequitur jam alterum, quo *Affirmo*, Principes justissimè hodiè dicta jura tenere. Quod cuilibet verò simile, primò intuitu videri fortassis cum nequeat, pauca, ad illustrationem ejus, sum prolaturus.

LV.

Q. n. Moveor autem ad hoc adstruendum, quod tutissimos præscriptione longi temporis illos factos putem, nihil curans illud *Dd.* quod objiciunt: res meræ facultatis (qualis est venatio) nullam pati præscriptionem, qua de re est *text. in l. 2. de via publ. & itin. publ. ref. & alios adducit Ant. Gabriel Roman. L. 5. comm. conclus. tit. de præscript. concl. 10. n. 7.* Hoc enim procedit, si nulla superioris intervenerit prohibitio, quâ interveniente, res meræ facultatis rectè præscribuntur: modo

modò per tempus jure determinatum, in prohibitione acquieverit prohibitus *arg. l. 10. si servit. vind. l. 6. de S. U. P. Roman. d. l. n. 13. Panorm. Innocent. Franc. Ripa in e. Ecclesia sutrina. 3. de causa possess. & propriet. Schurff. conf. 1. cent. 3. n. 21. Jason. in l. 3. de constit. Pp. n. 66. Dec. conf. 175. & 215. Rol. à Vall. vol. 2. conf. 22. n. 20. cum seqq. Covarruv. in c. possessor. 2. de R. J. in 6. part. 2. §. 4. n. 6. & quàm plures alii ab his relati. Quibus add. Zoannett. de dupl. ven. n. 84. Seb. Med. d. tr. p. 2. q. 1. n. 1. Matth. Steph. de Idict. c. 39. n. 16.*

LVI.

Quod, si alicui præscriptione satisfactum non sit, meminert, tempus immemoriali longius intervenisse, ut vel ex hoc solo, nemo habeat quod queritetur *Pruckm. d. §. venatio. c. 4. n. 34. Wesf. in π. n. 7. Arnif. de J. M. L. 3. c. 4. n. 9. Tempus quippe immemoriale, vim privilegii expressè concessi obtinet l. 3. §. 4. de aqua quot. & est. c. 26. §. præterea. ibiq. Gl. de V. S. Alex. conf. 6. n. 1. Wesf. d. l. Et loco tituli legitimè acquisiti est: Felin. in c. accedentes col. 3. de præscript. Immo pro veritate habetur, veritatiq; comparatur *Bl. conf. 24. lib. 4. Plura etiam alia tempus immemoriale affert, quæ videri poterunt apud Harpr. n. 122. & Reinking. de R. S. & Eccles. L. 1. cl. 2. c. 8. n. 48. qui innumeros allegant authores.**

LVII.

Demonstratum proindè puto, justissimè principem hodiè prohibere à venationibus subditos. Quod num & Electores Duces & reliqui status imperii possint? dubio non caret nec difficultate. Ego posthabitâ autoritate *Cardinal. Hostiens. & Anton. de Butrio in c. non est X. de decimis. Dec. conf. 197. L. 1. Jason. conf. 119. vol. 4. Schurff. d. conf. 1. Joh. Fabri in §. 2. J. de R. D. Rosenthal. de feud. c. 5. concl. 24. n. 2. & aliorum, affirmativam ceu veriorem arripio. Prædicti quippe status in suis territoriis, jura Imperatoris habent, & idem possunt in illis quod Imperator in universo imperio *Magnif. Dn. Finckelth. Disp. feud. 3. th. 13. in fin. Joh. Limneus L. 6. de Jur. Publ. c. 1. n. 38. Joh. Wurms. exerc. Jur. publ. 3. q. 30. & deniq; Gilcken. d. l. n. 25. qui plures allegat. Eandem etiam potestatem quam ipse habuit Imperator, eo ipso dum de regali dignitate illos**

Q. 12.

C 3

inve-

investit, in illos transfuisse videtur *arg. c. un. §. fin. quibus mod. feud. am. 1. feudor. 5. §. rei autem, de invest. de re al. fact. 2. feud. 8.* Quare, quicquid hi faciunt, per ipsos Imperator fecisse fingitur, *arg. l. 152. l. 169. de R. J. l. 1. quod jussu l. 2. de nozal. act. Pruckm. in rubr. quæ sint regal. n. 35. & seq. Ant. Ufill. in §. sed ista. n. 18. & seq. J. de action. Muscul. de success. cony. cl. 1. concl. 2. lit. D. pag. 15. Bachov. tr. de action. Disp. 2. th. 8. in fin.*

L VIII.

Post, breviter, summo digito, & quasi per indicem (ut cum Justin. loquar in §. fin. J. de publicis Jud.) relata vetera venationum jura, transitum facio ad hodierna, quorum imprimis cognoscenda est Definitio.

L IX.

Definitur venatio à variis variè, nec tamen ulla mihi obviavit, quæ perfecta videri potuerit: Proindè sic illam definio. Venatio est exercitium, homini, jure quodam singulari competens, capiendi feras terrestres, utilitatis & recreationis causa factum.

L X.

Propositæ Definitionis membra, jam singula investiganda ac declaranda veniunt. Cujus rei initium facio à Genere, quod continetur in verbis: *exercitium jure singulari competens.* Quamvis quidem me non fugiat, mirificè fluctuare Dd. in constituendo venationis Genere, & tot verò hac de re illorum extare opiniones, quot capita; tamen mihi sententia sedit firmissimè, venationem jus quoddam speciale esse, ex variis quasi mixtum, unde motos quosdam credo Dd. ut modo huc, modo illuc, id retulerint.

L X I.

Q. 13. Frequens & prima est opinio ad regalia illud referentium, quorum è numero sunt *Wehner. in obs. pract. verb. Forstrecht p. m. 166. Jacob. de S. Georg. in d. tr. feud. §. & cū in venationibus. n. 9. Seb. Med. d. tr. p. 1. q. 27. & plures alii à Harpr. n. 143. relati, quæ accedunt Schönborn. L. 5. Polit. c. 29. in fin. Reinking. de R. S. & Eccles. L. 1. cl. 5. c. 4. n. 239. & hac sententiâ nihil veriùs, clarâq; luce manifestius esse putat Heig. p. 1. quest. 15. n. 44. Non minor quoq; est numerus contra sententiû, adeò ut hanc*

ut hanc quæstionem Gordium nodum non immeritò vo-
cet Rosenth. de feud. c. 4. concl. ult. n. 2. & cum his posteriori-
bus mihi statuendum duxi, cum hæc sententia sit commu-
nis, teste Vultejo L. 1. feud. c. 5. n. 7. quam tenent Wesenb. in π.
de A.R.D. n. 7. circ. fin. & in addit. ad Schneidw. in §. fera. J. de R.
D. Tyraquellus de nobil. c. 37. n. 150. Niellius Diss. feud. ult. tb. 3. lit.
D. Magnif. Dn. Finckelth. Diss. feud. 4. th. 18. lit. F. Georg. Mor. d.
tr. p. 1. c. 2. n. 17. Harpr. ad §. fera. n. 163. & n. 144. Rüdinger. cent.
5. obs. 63.

LXII.

Meum asserere confirmatur inde: Quia si est de rega-
libus, vel est de majoribus, vel minoribus. Non est de ma-
joribus, quia hæc, soli Imperatori in signum præeminen-
tiæ, ad imperii decus, dignitatem & majestatem conservan-
dam, vel salutem & utilitatem publicam tuendam conce-
duntur Vult. d. l. Rosenthal in Syn. feud. c. 5. concl. 1. & feudista
comm. ad tit. 56. Quæ sint regalia 2. feud. Sed quis jam dicere
audet, venationibus ad prædicta tuenda uti Principes. Cui
illud accedit, privatus utens sine permisso Imperatoris his
regalibus, crimen læsæ majestatis committit, Castr. cons. 423.
col. pen. vol. 1. Panorm. cons. 3. col. 5. vol. 2. Jam verò, ab utente
venationibus in locis interdictis, crimen hoc non commit-
ti, inde constat, quod communiter receptum sit, semel cõ-
tra prohibitionem venantem capite non plectendum, ut
infra in th. 160. pluribus dicetur. Quod fieri non posset, si
contra prohibitionem venantes, læsæ majestatis crimen
committerent: hujus enim pœnam statim capitalem esse
per l. 5. C. ad leg. Jul. Majest. & §. 3. J. de public. Jud. nec anus
dubitare potest. Non etiam est de minoribus regalibus,
quia hæc ad augmentum fisci spectant: in venationibus au-
tem, sumptus plerumq; superant prædam, exiguum utiq;
ab iisdem fiscus capiet augmentum ut Magnif. Dn. Finckelth.
d. l. pereleganter probat.

LXIII.

Non infrequenter alii venationem inter servitutes Q. 14.
reales ponunt, cujus sententiæ antesignanus est Zasius L. 1.
respons. sing. c. 11. & ad §. aq. J. de action. n. 24. quem sequuntur
Hartm.

Hartm. Hartmanni L. 2. obs. c. 4. Schurff. cent. 3. conf. 1. Mindan. L. 2. de mand. jud. c. 36. n. 7. Wurmser. tit. 27. obs. 5. n. 11. Modest. Pistor. conf. 14. n. 29. vol. 2. Treutler. vol. 2. Diss. 20. th. 3. lit. C. Georg. Mor. d. tr. p. 2. c. 3. n. 4. quod & in praxi observari dicit Gail. 2. obs. 66. n. 7. Verum neq; hæc subsistere poterit assertio per l. 8. de servit. ubi satis perspicue dicitur, similia venationi jura servitutem non constituere. Quibus jungatur l. 1. comm. præd. & §. 3. J. de servitut. quibus in locis, servitutes, sine prædiis constitui nõ posse, dicitur: ast quæ consideratio prædiorum in venatione. Servitus etiam sine prædii utilitate constitui non consuevit arg. l. 5. de S. R. P. prædii verò, nulla circa venationes occurrit utilitas, sed potius personæ. Gilcken. d. l. n. 4. cum seqq. Bocer. class. 5. Diss. 3. th. 23. Henon. Diss. quæst. illustr. 5. controvers. 2. Pruckm. in d. §. venatio c. 2. n. 4. & seqq. Arum. p. m. Diss. feud. 4. th. 15.

LXIV.

Q. 15. Dixi, personæ utilitatem quodammodo respicere jus venandi, unde moti sunt quidam, ut illud servitutibus personalibus associarent, quorum unum hic nominare sufficiet Bl. in l. pen. C. de cond. insert. col. 3. n. 12. Cujus tamen sententiam, vitiosam facit, quod jus venandi transeat ad hæredes, Gail. 2. obs. 66. n. 2. Seb. Med. d. tr. p. 2. q. 2. n. 2. quod secus est in personali servitute §. 3. J. de Usufr. l. 21. de usu & habitat cum sim. Arum. p. m. præallegato. l.

LXV.

Q. 16. Exinde constat, erroneam quoq; esse opinionem illorum, qui pacta personalia, faciunt venationum jura, quod faciunt Accurs. & Br. in l. 8. de servit. Hackelm. Diss. ad Pand. 7. th. 19. lit. C. ibiq; plures allegati. Neq; enim hæc pacta ad tertium extenduntur, per l. 25. §. 1. l. 27. §. 4. de pactu. vid. Bocer. d. class. 5. Diss. 3. th. 12. Zoannett. d. tr. n. 104.

LXVI.

Q. 17. Sed quid deniq; de illâ Dd. opinione statuendum, qui venationes servitutes Jurisdictionales esse dicunt, quæ est Zoannett. ad l. 2. C. de pact. int. empt. & vend. interp. n. 206. & in d. tr. de dupl. ven. n. 105. Matth. Stephan. L. 2. de Jurid. p. 1. c. 7. n. 433. Speciosa quamvis, primò intuitu hæc opinio possit vide-

241

videri, penitius tamen rem ponderanti, non placebat, cum *Bocer. d. l. th. 23. lit. B.* qui ibi, toto genere venationis jura à Jurisdictione differre dicit. Cum Jurisdictio sit potestas reddendi seu decernendi jus lege constitutum *per text. in l. 3. de Off. ejus cui mand. & c. l. 10. de Off. Procons. l. 16. de Off. Præsidi cum sim. Harpr. d. l. n. 142.* Quibus hoc obiter addi potest, nulla Jurisdictio conceditur privatis, qui tamen jus venandi habent. *Cravett. conf. 673. tom. 4. Einsiedel de regal. c. 3. n. 373. Sixtin. de regal. L. 2. c. 18. n. 52.*

LXVII.

Obtinui itaq; , venationes non servitutes, nec personales nec reales, non Regalia, non pacta personalia esse, nec etiam Jurisdictioni illas adscribi debere; Proinde, me genuinum dedisse genus, statuendo, venationem jus quoddam singulare esse, per se subsistens, quale est Feudum, Antichresis, Emphyteusis &c. nullus dubito, cum *Bocer. d. l. th. 24.*

LXVIII.

Interim tamen non nego, jus venandi quandoq; servituti, tam personali quàm reali, esse simile, id quod ex multis probat *Harpr. n. 181. cum seqq.* Quandoq; etiam & certo respectu regalibus *Bachov. ad Tr. vol. 2. Disp. 20. th. 3. lit. B.* Impropria quoq; & generalissimâ significatione, dici poterit, servitus Jurisdictionis *Geor. Mor. d. tr. p. 2. c. 3. n. 7.*

LXIX.

Inspectô genere, inspicienda est definitionis pars altera, videl. differentia specifica, quæ continetur in verbis: *capiendi feras terrestres*: quibus verbis, distingvo venationem ab aucupio & Piscatione, quibus aliàs simillima est, ut *ex th. 7. supr. constat.*

LXX.

Unde descendo in illam quæstionem: Utrum jus lustras vel castores capiendi, sit venatio, an piscatio? quod patescere puto, simul atq; constabit, an pro terrestribus, an verò pro aquatilibus habeantur lustræ & castores. Et inquit *Noë Meurer im Jagt und Forstrecht p. m. 61.* dictas feras, ut plurimum aquâ contineri, vel ad minimum in confiniò aquarum, meritò igitur à priori aquatiles reputabuntur *per l. 10.*

Q. 18.

D

de stat.

de stat. homin. Quod etiam sic à venatoribus observari, idem testatur *Meurer. d. l.* Contrariam consuetudinem in Sveviâ extare, testatur *Keller. L. 2. de offic. Juridicopoliticis c. 15. p. 445. in fin.*

LXXI.

Q. 19.

Præcedenti affinis est illa? Num venatio, quæ fit falconibus vel accipitre, vulgò nostris *das Waissen* / sit aucupium vel venatio, de quâ in præsentî. Et videor mihi sic rem optimè expedire posse, ut pro ratione diversorum objectorum utrumq; verum dicam. Capiuntur enim aliquando falconibus grues, ardeæ & aliæ aves, & aucupatur: aut capiuntur falconibus lepores, & venatur.

LXXII.

Quamvis autem me non fugiat, sufficientes essentialis Definitionis partes in Genere & Differentiâ consistere, attamen lubuit mihi, in datâ definitione, duas adjicere causas externas, Efficientem scil. & Finale. Quippe quo plures in definitione accidentis reperiuntur causæ, eò etiam melior & perfectior erit Definitio, monente *Ampliss. Dn. Præfide in prælect. publ. de Jurisdictione. c. 2. circa fin.* ubi id fieri debere ait, exemplo *Juri Servii*, in Definitione tutelæ, quæ est in *l. 1. de tutelâ c. §. 1. f. eod.*

LXXIII.

Causam itaq; Efficientem posui *hominem*. Finalis exprimitur in verbis: *utilitatis & recreationis causâ factum*. Quia verò in seqq. plenius de his causis unâ cum internis sum acturus, hîc nihil de illis dico, statim transiturus ad Divisionem, quam Definitioni haud inconvenienter subjungi puto. Omnis enim materia in suas partes divisa, æquè ac per definitionem redditur apertior, sit clarior ac dilucidior, magisq; perspicuè intelligi potest, ut ex *§. 3. f. de legat. l. 11. de rebus creditis notat Magnif. Dn. Finckelthaus. disp. sead. 2. in pr.*

LXXIV.

Principaliter dividitur venatio, ratione causæ Efficientis & Finalis, in Licitam: & Illicitam. Ratione subjecti, dividitur in Sylvestrem, quæ in Sylvis: & non Sylvestrem, quæ extra sylvas peragitur. *Wehner. in obs. pract. verb. Forstrecht. p. m. 152.* Ratione objecti, in universalem, seu majorè,
die

die hohe Jagt: & Particularem, seu minorem, das minder
Weidwerck. Georg. Mor. d. tr. p. 1. c. 2. n. 68. Wehn. d. l. p. m.
124. Ratione formæ, in Clamorosam: & Tranquillam seu
tacitam.

LXXV.

Minus principaliter dividitur in perpetuam: & tem-
poralem: absolutam & limitatam: in eigene Jagt vnd Witt-
Jagt: Haupt Jagt vnd Beyjagt. Wehn. d. l. p. 162. Noë Meurer.
d. tr. p. 2. tit. wie viel species forstlicher Herrligkeit p. m. 15. qui d.
L. circa finem hoc addit, quemlibet pro re natâ, reliquas ve-
nandi species distingvere, iisdēq; nomina imponere posse.

LXXVI.

Divisionem sequntur causæ: quarum prima cōside-
randa venit Efficiens, quæ duplex est, Remota & Propin-
qua.

LXXVII.

Causa Efficiens Remota venationis, prout hodiè con-
sideratur, est concessio Principis: Nam dixi in præceden-
tibus, justè Principes jura venandi tenere, meritò igitur in
alios transferre poterunt, sed plerumq; id faciunt, conce-
dendo in modum investituræ, das sie mit Forst vnd Jagt-
rechse belehnen Zoannett. de dupl. venat. n. 70. Treuth, vol. 2. D. 20.
th. 3. lit. B. ibiq; Bachov. Magnif. Dn. Finckelth. disp. feud. 3. th. 15.
lit. B. Sunt tamen & alii modi adquirendi venationem, ve-
lut est præscriptio, emptio, donatio, permutatio &c. Prius
erit de concessione tractare quæ fit per modū investituræ,
quæ duplex est, vel tacita: vel expressa.

LXXVIII.

Tacitè conceditur venatio, si alicui territorium cum
omnibus pertinentiis fuerit concessum arg. l. 39. de act. empr.
Bl. & Jason. in l. 1. C. de Jur. emphyt. Quare illud hîc inconve-
nienter non disquiretur: Utrum Princeps, qui hîc modò
concessi castri seu territorii, usumfructum alicui dedit, jus
venationis, quod eidē castro debetur, transtulerit? Quod
affirmo, motus l. 2. §. 2. si servit. vind. ubi dicitur, usufructua-
rio fundi alicujus, commodo servitutis, fundo debitæ, uti
jus esse. Sed similem quodammodo servituti esse venatio-
nem ante in th. 68. dixi. vid. Cluten. diatrib. 15. quast. 12.

Q. 10.

LXXIX.

Hoc observandum, in omni tacitâ concessione, sem-
per

Q. 21.

D 2

per exceptam videri universalem venationem: quippe concessio ex usu & consuetudine declaranda est, *Socin. Jun. cons. 33. n. 29. vol. 3.* nisi specialiter expressa fuerit, *Rosenthal. de feud. concl. ult. n. 9. Schrader. de feud. p. 3. c. 4. n. 47. tom. 1. Knich. de jur. territor. c. 1. n. 90. & 2. de pact. vestitur. 2. n. 38.* quos citat *Wehner. in obs. pract. verb. Forstrecht. p. m. 162. & seq.* & valet hic illud *l. 15. §. 26. de injuriis*, ut videl. illa quæ notabiliter fiunt, nisi specialiter notentur, neglecta videantur *Heig. p. 1. q. 15. n. 58.*

LXXX.

Expressè venatio conceditur, si in literis investituræ, expressè fiat mentio illius: so ihnen die Jagten ausdrücklich verliehen sind/ quâ occasione illud quæritur: num si expressè concessa fuerit vasallo, is, rursus eandem alteri concedere possit? quod negandum est, facit text. elegans in *c. un. de invest. de re alien. factâ. §. rei. 2. feudor. tit. 8.* ubi dicitur, vasallo, qui servitutem fundo feudali imponi passus est, tantum nocere servitutem donec fundum possideat, domino autem, etsi per longissima tempora perseveraverit, non obesse *Förster. Diss. ad instit. 7. quest. 12.* Idem igitur in venatione obtinebit, quæ similis est servituti, cum argumentum à simili sit forte, notante *Everhard. in top. loco à simili. n. 7.*

LXXXI.

Q. 23. Illud hic quoq; quæritur: num Dominus in feudum dans jus venandi, teneatur ipsi de evictione? & hoc verum est, si ignoret Vasallus rem esse alienam, secus, si sciens se de re alienâ investiri passus fuerit, per text. in *c. un. 2. feud. tit. 3. Georg. Mor. d. tr. p. 2. c. n. 16.*

LXXXII.

Q. 24. Sed quid de Usufructuariô sentiendum, num is poterit venationem alicui concedere? Distingvo hoc in locò inter jus venandi, & nudam facultatem feras capiendi: Illud non potest, hoc utiq; arg. *l. 12. §. 2. l. 67. de usufr.*

LXXXIII.

Q. 25. Exinde, illa promanat quæstio? An Dominus feudi à Vasallo prohiberi possit, ne venetur. Hoc est quod Ajo, feudi enim dominus, nil magis juris habet in re feudali, quàm Dominus directus, in re in usumfructum alteri data: quia

quia omne feudum est usufructus: *c. un. §. fin. In quib. caus. feud. amitt. 2. feud. tit. 23. Vult. L. 1. de feudis c. 2. n. 9.* Nec ad-
 versatur: quod in dubio Jurisdictio cumulativè, non pri-
 vativè concessa intelligatur *l. 1. C. de Off. prefect. urb.* Respon-
 det enim *Harpr. ad §. fera. n. 139.* hoc procedere, in Idictio-
 ne in modum privilegii concessa: secus autem esse, in feu-
 dum si data sit, *per text. in c. Imperialem §. ult. de probib. feud. alien. 2. feudor. tit. 55. Bocer. class. 5. D. 10. th. 69. Berlich. p. 1. concl. pract. concl. 2. n. 2. & seqq. Kubach. cent. 3. quest. decur. 2. q. 5.*
 Verùm, aliter statuit *Coler. de process. exec. p. 2. c. 7. n. 129.* qui
 semper privativè concessam vult, sive in modum privile-
 gii data sit, sive non, quem sequitur *Ampliss. Dn. Praeses in pre- lect. publ. de Idict. p. 1. c. 9. vid. Bidenbach. quest. nob. 8.* qui, vix à
 venationibus illos prohiberi posse putat, habità ratione æ-
 quitatis.

LXXXIV.

Concedere etiam solent principes venationes preca-
 rias (nostro idiomate *Benaden Jagten*/ de quibus *Noë Meu- rer. d. tr. p. 2. p. 31.*) de his quæri potest? Utrum & hæ in ali-
 um transferri possint? Negativam defendam *per l. 42. de adm. tutor. precarium enim non transit ad hæredes l. 12. de precario.* Quicquid autem ad hæredes transit, illud cedi po-
 test, & contrà quod non transit, cedi etiam nequit, *Br. Dynus & alii in d. l. 42. de adm. tutor.* Unde illud, de his venationi-
 bus notatu dignum quoq; est, quod per concedentem ejus-
 ve heredem, quocunq; tempore, revocari possunt *arg. l. 1. & 2. de precario.* Et cum pactum, quod contrariatur naturæ
 rei cui adjicitur, nullius censeatur momenti, *d. l. 12. ibiq; Br. & Dd. comm. de precario,* neq; etiam, si adjectum fuerit vena-
 tioni precariæ, valebit, unde, si ad tempus certum conces-
 sa fuerit, ante id effluxum, revocari poterit. *d. l. 12.*

Q. 26.

LXXXV.

Sed devenio jam ad reliquos modos venationem ad-
 quirendi, emptionem, donationem, &c. De quibus illud
 quæri poterit? An, si hõc modò competat jus venandi, alie-
 nari queat? Ego unicà omnium instar illa prædictà motus
 ratione, in Affirmativam concedo. Venandi jus ad hæredes
 transit, *Gail. 2. obs. 66. n. 2.* quicquid autem est transitorium,
 illud alienari potest ut *th. preced. dictum.*

Q. 27.

D 3

Et

LXXXVI.

Q. 28.

Et hoc etiam obtinet, si à principe alicui donatum sit jus venandi. Nisi princeps, merè personale jus, concessum esse voluerit, tale enim cedi tertio nequit, *l. 57. §. ult. de usufr. l. 196. de R. J. c. privilegium. 7. de R. J. in 6.*

LXXXVII.

Verum enim verò, dupliciter considerari solet jus personale: dicitur enim sic, vel quoad durationem: quod cū personā extingvitur. Vel dicitur etiam sic, quoad percipiendi formam & materiam: & hoc non solum cum personā interit, sed insuper solius personæ commoditatem respicit, adeò, ut plus quàm ipsi personæ sit necessarium, percipi nequeat, quale jus est usus & habitatio §. 1. *J. de usu & habit. §. 2. J. de stipul. serv. alimenta arg. l. 10. §. fin. de alim. legat.*

LXXXVIII.

Q. 29.

Hoc posteriori modo si concessa sit venatio. Num in alterum transferri possit, inter *Dd.* dubitatur? Ego sive jus ipsum, sive facultatem nudam venandi consideres, nihil quicquam cedi posse, verius puto. Personalia siquidem hoc modo quæ sunt, nihil horum admittunt. *d. §. 1. J. de usu & hab. l. 8. ff. eod.*

LXXXIX.

Q. 30.

Quid? Si in voluptatem personæ concessa fuerit? Idē dic, quod in præcedenti quæstione: ubicunq; enim hominis qualitas est electa, nihil immutari potest *l. 31. de solut. l. 43. de V. O. ibiq; Dd.*

XC.

Q. 31.

Quid? Si ad certum numerum alicui concessum sit venandi jus, utrū hic cedere poterit? Dic, quod sic, nihil quia hic interest Principis, sive per me, sive per alium definitus ferarum numerus capiatur, *Harpr. ad §. fera. n. 217.*

XCI.

Illud sanè prætermittendum non est, quocunq; modo concessa sit venatio, vel quocunq; alio titulo & modo teneatur, semper diligenter limites præscripti erunt custodiendi, nec in minimis extendendi.

XCII.

Q. 32.

Qua occasione propono illam quæstionem: Si concessa

cessa

cessa sit venatio in certo districtu vel territorio, jus aucupandi concessum num videatur? Affirmativæ subscribo. Beneficia enim Principis latissimè sunt interpretanda l. 3. de constit. Princip. ibiq; Gl. Petrus de Bella pertic. n. 2. & Dd. comm. Indubitatum etiam est, illum qui potest magis quod est, posse quoq; quod minus l. 21. ibiq; Dec. & Cagnol. de R. J. Quod tamen sic intellectum volo, ut aliud obtineat, si aucupium alteri specialiter competat; & sic prædictam l. 21. restringit Decius. n. 5.

X C I I I.

Aliter sanè de illâ statuo, si concessum sit nach Suchs vnd Hasen zurichten / zu baissen vnd zu lausen non etiam concessum est, einen Hasen mit der Büchsen zu schieffen. Ubiq; enim diversa est ratio, ibi etiam diversum jus per l. 9. §. 2. de edendol. 32. ad L. Aquiliam. In his autem diversam occurrere rationem, exinde constat, quia feræ sonitu bombardarum vehementer terrentur & fugantur, Covarruv. in c. peccatum p. 2. relect. §. 8. n. 3. de R. J. in 6. quod in illis modis secus est. Quocirca, plerumq; in concessionibus, principes das anstellen vnd schieffen aus den Hölzern / pflügen außzudingen Wehner. d. l. p. m. 156. Et hanc opinionem in praxi servari, testis est Harpr. ad d. S. feræ. n. 251. vid. Bidembach. quest. nobil. 17. n. 6. & seqq. quam tamen sententiam multi in dubium vocant.

Q. 33.

X C I V.

In præscriptione quoq; hoc servatur, ut si quis per tempus immemorabile, adquisierit venationem, certis tamen instrumentis, tempore complendæ præscriptionis semper usus fuerit, (puta decipulis vel retibus) post impletam præscriptionem, aliis instrumentis (ut sunt canes, falcones) venari non potest, prout similem huic, decidit casum, Modest. Pistor. conf. 70. n. 16. vol. 1.

Q. 35.

X C V.

Huic finitima est illa: an is qui præscripsit universalem, particularem quoq; adquisierit, & contrà? quod nego, cum Heig. quest. Jur. p. 1. q. 15. n. 69. Noë Meurer. d. l. p. 32. in fin. tantum enim præscriptum erit, quantum possessum. Heig. d. l.

Q. 36.

X C V I.

Illa etiã hîc occurrit quæstio: an is qui legitimô tempore

Q. 37.

porre cervos tantum venat9 est, jus apros venandi præscribat? Hanc quæstionem decidendâ puto ex l. 8. in fin. quemad. servit. am. ubi dicitur, qui pro parte Jure quodam utitur, id totum usurpare videtur. Jam, cervos capiens, pro parte utitur venatione universali, totam utiq; præscribet universalem venationem.

XCVII.

Q. 38.

Ex his illud colligere licet, eum qui per tempus immemorale venationem exercuit in sylvâ aliquâ, licet non in omnibus ejus partibus, tamen post præscriptionem impletam, in omnibus sylvæ locis venandi facultatem habebit. Potuit enim in omnibus partibus sylvæ venari, si in uno loco nemo prohibuit, & proinde magis spectandum erit id, quod in aptitudine & potentiâ consistit, quàm quod in ipso actu l. 1. §. 2. de aqua quotid. & est. Gl. in §. hi autem in verbis æstimaretur. l. ad L. Aquiliam, & tantum de causa efficiente remotâ, adest jam propinqua.

XCVIII.

Causa efficiens propinqua sunt homines, quibus Jus venandi à Principe est concessum, vel alio titulo quibus competit.

XCIX.

Q. 39.

Quamvis jam non pauci reperiantur, qui nulli hæc jura competere posse, vel à nullo penitus venationes exerceri debere, somniant; Putant enim hoc exercitium turpissimum, nulliq; planè licitum esse. Contraria tamen ut communior, sic etiam verior, pro quâ omnium instar illud facit: quod Nomothetæ nostri sapientissimi, venatoribus immunitates concesserunt, cum vocatione à muneribus, & hoc idè, quod per illos annonæ consulatur. l. ult. de jur. immun. Contrariis, quæ objici solent, duas interim repono responsiones generales: propter abusum rei usum ejus non esse tollendum: hæc siquidem ratione utilissimum quodvis improbandum esset. Reliqua argumenta contraria, vitio Homonymiæ laborant Don. 18. comm. c. 7. ibiq; Hillig. lit. G. Licetum itaq; in se & honestum venationis exercitium pronuncio cum Cic. L. 1. off. Platone L. 7. de ll. in fin.

C.

Q. 40.

Num tamen Principe dignum sit exercitium? dubitatio-

245

tionem habet majorem. Mihi non tantum Principe dignū,
sed proprium quasi videtur, nullā enim re magis principes
delectantur: ad cuius rei fidem faciendam, plura produ-
cunt exempla *Georg. Mor. d. tr. p. 2. c. 12. & Seb. Med. d. l. p. 2.*
6. 42. Quo etiam spectat illud *Horatii L. 1. Epist. 18.*

Pulmenta laboribus empta.

Romanis solenne viris, opus utile fame

Vitæq; & membrū.

Et sic mecum statuunt *Dd. comm. Gail. 2. obs. 67. n. 1. Petr. Gre-*
gor. Thol. 39. Syntagm. c. 10. n. 8. Tiraqv. de Nobilitate c. 37. n. 139.
Joh. à Gockier. L. 5. thes. Polit. c. 20. Schönborn. L. 2. Polit. c. 28.
Ampliss. Dn. Praeses exerc. 5. q. 4. in Nego. Si itaq; Principe indi- Q. 41.
gnum non est, multò minus nobili erit dedecori.

CI.

Illud hīc addo, Principes multū venationibus tri-
buere inde constat, quod Imperii Rom. Proceres ordina-
rium Imperii constituerint venatorem. Quod officium
hodiè ad Duces Wirtembergicos spectare, hinc probat
Dan. Otto de Jur. Publ. c. 14. quia hi Principes cornu venato-
riò & cervinò pro insigniis utuntur. *Consul. Freher. L. 1. Orig.*
c. 15. p. m. 107.

CII.

Sed quid de Clericis dicendum erit; num hos vena- Q. 42.
ri deceat? dico quod minimè, regulariter *tot. tit. X. de cleric.*
venat. c. Esau. dist. 86. Clement. in agro S. porro. de statu monachor.
c. 6. de censibus. c. 1. dist. 34. c. aurum. 12. quest. 2. Petr. Greg. Tho-
los. in Syntagm. Juris univ. L. 39. c. 10. n. 14. Zoannett. de dupl. ven:
n. 27. & noviter. Ampliss. Dn. Praeses d. exerc. 5. quest. 4. in Nego.

CIII.

Dixi regulariter, quia hoc rectè restringitur à *Seb. Med.*
d. tr. p. 1. q. 8. n. 17. & seq. Georg. Mor. d. tr. p. 1. c. 1. n. 45. & seqq.
& p. 2. c. 11. n. 16. ad clamorosam venationem, quietā enim seu
tranquillam, clericis esse permissam volunt, ut & illam, scil.
clamorosam, si recreationis seu valetudinis causā, rarò sus-
cipiatur. Quod quidam etiam sic extendere volunt, ut Q. 43.
quoq; possint venari, si reditus ipsorum ex venatione con-
stent, quod facit *Schurff. conf. 1. cent. 3. n. 7.* verū, hoc mi-
nūs convenienter fit, quia per alios hi fructus seu reditus

E

perci-

percipi, & venationes exerceri possunt, vel debent, *Harpr. ad d. §. fera. n. 88. Zoannett. d. l. n. 31.*

CIV.

Illorum sanè extensio evidenti nititur fundamine, qui clericis permittas putant venationes, urgente quadam necessitate, puta si famis telum premat, vel si feræ segetes vastarent vel vineas, *Georg. Mor. d. l. n. 51. & 54.* Necessitas enim legem non habet *c. sicut de consecr. dist. 1. c. quad non est de R. J. in 6.*

CV.

Q. 44. Porro illud examinandum hic erit, si clericus venatus fuerit, nec constet de animo ipsius, utrum voluptatis, an recreationis honestæ causa, id fecisse præsumatur? Quoniam verò in dubiis benignior accipienda est sententia & interpretatio, recreationis causa illud factum, existimandum est *arg. l. 56. de R. J. Menoch. conf. 121. n. 50. & seqq. Alex. L. 1. conf. 72. n. 13. Cardinal. in c. qui venatoribus dist. 86.*

CVI.

Q. 45. Ex præcedenti, hanc etiã decidere licet quæstionem: si nimirum exceptio data fuerit contra clericum, quod sit venator, de qua venatione id intelligi debeat? Ex identitate rationis & hic honestam præsumendam, non dubito, *Georg. Mor. d. tr. p. 1. c. 1. n. 56. Seb. Med. d. tr. p. 1. q. 24.*

CVII.

Q. 46. Hæc hæctenus de Clericis, jam facio transitum ad alias personas, quæ hæc in parte non absimiles clericis videri poterant, videl. studiosos: de illis enim ob religionis, de his verò, ob studiorum jacturam non immeritò quis dubitaret: utrum venationibus operam dare possint? Accedit illud tritu m:

Per pisces & aves multi periére Scholares.

Mihi, his non obstantibus, verius videtur, & hos venari posse, modò id non sit nimium, ut studia deserantur. Quicquid enim prohibitum non est, permissum erit, *per text. vulgatos. vid. supr. th. 16. Georg. Mor. d. tr. p. 2. c. ult. n. 39. Goldast. tom. 1. rer. alamannic. p. 1. pag. 211.* Nec hujus rei desunt exempla. Plinius secundus, de se ipso dicit *L. 5. epist. ad Apollinar.* animum se studiis, corpus verò venationibus exercere.

Dio-

Diogenes Synopæus, teste Laërtio in ejus vitâ, pueros, quos instruendos habebat, ad venationem educabat. Heraclytus in Politia Cretens. scribit, cum qui pueris præest, ex Lege eos advenandum educare debere, referente Seb. Med. d. tr. p. 2. q. 41. Nec mihi illud tritum obstabit, per pisces & aves multis periêre scholares, nam hoc non de aucupio & piscatione, sed verâ helluatione & *ὕωλια*, est intelligendum secundum Wehner. in obs. pract. verb. Vogelherd p. m. 649. Gulielmum Antonii in tr. de rescript. morotor. conclus. 68. n. 106. Et hinc illud factum puto, ut ab Illustrissimo Dn. Julio, Brunsvicensium ac Lüneburgensium Duce, Academiae Helmstadiensis studiosis, privilegii loco concessum fuerit, ut possint apros ac cervos venari, quod sæpiusculè ex Dominis Professoribus illius loci audivi.

CVIII.

Causam Efficientem excipit Materialis, quæ quoq; duplex est: Materia videl. in quâ, seu subjectum: & materia circa quam, sive objectum.

CIX.

Subjectum venationis est foresta, sylva vel nemus, ager vel pratum, in quibus continentur feræ, quas venari cupimus, nostris ein Forst/ unde deductum est verbum *fôrstliche Obrigkeit*.

CX.

Non tantum autem in nostrâ forestâ, sylva vel agrô venari possumus, sed etiam in alieno, modò jus constitutum sit nobis, ut ibi venari possimus. Jure enim Saxonico sine speciali concessione, in alieno nemini venari licet, Gl. Weichbild art. 122. vers. jhr sollet wissen. Gl. Landr. L. 2. art. 62. vers. wer wilde Thier. & extat constit. D. Augusti Elect. Sax. in ordin. Provinc. tit. daß keiner auff des andern Grund und Boden jagen soll.

CXI.

De eodem tamen Jure, feram quam in nostrô invenimus territoriô, venariq; cepimus, in alienam usq; forestam persequi possumus; modò id fiat sine inflatu corniculi, & incitatione canum Landr. L. 2. art. 61. canes etiam revocari possunt, Gl. in Weichbild art. 122. in fin. Nec oppignoratio illorum locum habet, ut in aliis animalibus, agris

Q. 47.

E 2

nostris

nostris damnum dantibus, quò de Sandr. L. 2. art. 47. & seq. Fach. d ff 69. Reinhard. diff. pœn. 18. vid. d. tit. daß keiner auff des andern Grund vnd Boden jagen soll. Et secundùm hanc sententiam pronunciatum testatur Schneidew. ad S. fera. J. de R. D. n. 4. in fin. qui hoc ibi addit, hâc de re attendendam esse consuetudinem venatorum.

CXII.

Q. 48.

In alienum usq; nobis persequi licitum quoq; est illam feram, quâ globo trajecimus bombardæ (welches schweift) ibiq; capere possumus. Hâc tamen in re, temporis ratio habenda, quod est spatium viginti quatuor horarum continuû, uno cursu, quod vulgò vocatur (nacheilen/nachsetzen.) Illud quoq; observare hâc tenetur venator, ut in illo locò, ubi vulneravit feram, signum aliquod, (puta pileum vel simile) in rei testimonium deponat, quod consuetudine venatorum & saluariorum Germaniæ sic introductum, testatur Wehn. d. l. p. m. 176. Georg. Mor. d. tr. p. 1. c. 8. n. 14.

CXIII.

Q. 49.

Neq; etiam hâc consuetudo caret ratione. Ubiq; enim finis habet necessariam dependentiam à principio, spectatur principium, non finis l. 3. §. 2. de minor. Alciat. tr. de presumpt. reg. 2. presumpt. 32. Et hoc maximè procedit, si licitum fuerit principium notante Br. in l. 23. §. 4. ad L. Jul. de adult. Et hinc concludere affirmativè licet de hâc quæstione: quidam canibus venabatur cervum, qui illum ita cogebant & persequabantur, ut se de summitate montis cervus præcipitaret, quæritur utrum hic cervus fugantis sit, an verò occupantis? & prius Aff. per præcedentia. Hanc quæstionem proponit Chassane. ad Consuet. Burgund. rubr. 13. §. 7. n. 9. verùm nullam addit decisionem. Fundatur etiam hâc consuetudo, in Regula Juris manifestâ, quæ talis est: Quæ ab initio constituta sunt, non evanescent seu vitiantur, si recidant in illum casum, à quò incipere non potuerunt l. 85. §. 1. de R. J. c. 37. de R. J. in 6. Contra sentiunt Harpr. in d. S. fera. n. 329. & Noë Meurer. d. tr. p. 2. tit. wie man das Wild jagen soll. p. m. 37.

CXIV.

Hinc constat feram hodie esse vulnerantis, non capientis,

244

entis, juxta sententiam veterem Trebatii, quæ olim explo-
debat, quâ de *suprà th. 31.* hodiè rursus recipitur & viget,
Gl. in l. 5. §. 1. de A. R. D. Rittersb. in d. S. fera. Arnold. Reyer in
thesaur. Jur. verb. venatio. n. 19.

CXV.

Ad forestæ jus seu sylvarum, porrò etiam pertinent li-
gna, seu arbores sylvæ, quæ sunt propriæ ejus cujus est fo-
resta, quo circa in illam incido quæstionem: Num Domi-
nus sylvæ, in illâ quæ alteri venationes debet, grandes &
annosas arbores unâ vice & magnò numerò, excidere que-
at? Negativam ut verioremi mihi tenere mens est, propter
l. 7. §. 12. solut. matr. ibiq. Br. & Bl. facit etiam l. 13. §. 1. de S. P.
*R. ubi, neminem rectè constitutum jus servitutis deterio-
rare posse, satis apertè dicitur: utiq; etiam simile servituti jus
venandi, per arborum extirpationem numerosam, deterio-
rare nefas erit. Quin tamen ligna & arbores dominus cæ-
dere possit, ad usum necessarium, non nego, modò modera-
tè & civiliter id fiat, nec noceatur venationibus arg. l. 10, de
Usufr. Gail. 2. obs. 68. n. 9.*

Q. 50.

CXVI.

Nullatenus igitur totam sylvam eradicare ipsi licebit,
ut ad culturam redigat: omnem enim sic corrumpet ve-
nationem, quam sententiam tenent *Cæpoll. de S. P. R. c. 9. n.*
40. & seq. Georg. Mor. d. tr. p. 2. c. 3. n. 18. Knick. p. 2. c. 2. de pact.
vestit. n. 8.

Q. 51.

CXVII.

Sed, quid hîc statuendum? poterit ne is, cui jus venan-
di debetur in sylvâ alienâ, succisis lignis, in capturam fera-
rum sylvam cingere? quod dicitur nostris (*Hagen*) ad hujus
affirmativam me invitat *l. 29. locati*, quæ etiam aliàs commu-
nis est, teste *Zasio conf. 6. n. 1. lib. 2.* quem sequitur *Gail. d. obs.*
68. n. 6. Hoc tamen propriis lignis fieri debere putat *Harpr.*
d. l. n. 272. Aliter limitat hanc sententiâ, *Wehner. d. l. p. m. 155.*
ut videl. aliud obtineat, si in præjudiciû tertii hæc res vergat,
Mindan. de mandat. Jud. L. 2. c. 41. in pr. & Gilhaus. arb. Judic.
civ. p. 1. c. 1. n. 90.

Q. 52.

CXVIII.

Ad forestam tuendam requiritur etiam saltuarius, cu-
jus constitutio pertinet ad jus forestæ, vulgò *Bestellung der*

E 3

Forst

Q. 53.

Forst oder Holznechte. *Natta. conf. 311. tom. 2. n. 1. Monspel. conf. 40. n. 7. & 37.* Et his pro defensione bombardas gerere licitum est *l. 1. C. ut armor. us. & c. L. 12. ibiq. Dd. comm.* De saltuariis illud hic quæro: utrum jus venandi habens, invito proprietariò possit extruere in forestâ domunculam, in habitationem saltuarii? quod libenter affirmarem, nisi me *l. 6. in fin. de S. R. P.* in contrariam raperet sententiam, in quo textu specialis requiritur constitutio servitutis, in hoc, ut quis possit habere tugurium, licet jus pascendi habeat. *Donell. comm. c. 7. n. 20.* Multò minus itaq; domum habitabilem extruere licebit, sine speciali proprietarii concessione *vid. Noë Meurer. d. tr. p. 28.* & proinde Proprietarius ejusmodi domum invito ipsò ædificatam, propriâ autoritate destruere potest *Cæpoll. de S. R. P. c. 16.*

CXIX.

Q. 54.

Forestæ & Sylvarum fructus sunt glandes, quarum legendarum jus, num ad proprietarium, an verò ad eum, cuius venationes sunt, pertineant, non una est Dd. sententia. Ego, nisi intervenerint pacta, quæ legem contractibus dare dicuntur *in l. 1. §. 6. depositi:* vel præscriptio aliud introduxerit, vel consuetudo, his enim semper erit standum, Affirmativam prioris tuebor. Hâc insuper adjunctâ distinctione, cum glandis appellatione, omne genus fructuum veniat, *l. un. de gland. leg.* me hic nobiliores intelligere fructus, quos proprietarii esse dico, ne penes illū inutilis remaneret proprietas, quod esset contra *l. 8. de usu & usufr. leg.* Viliorum enim, vulgò nostris (das Geackerich/wild Obß) pars feris in victum relinqui debet, ne his alimenta quodammodo detrahantur. & hâc ratione necentur *arg. l. 4. de lib. agnosc. Pruckm. de regal. d. l. c. 8.* latè hæc de quæstione *Noë Meurer. d. tr. p. m. 25. Gail. d. obs. 68. Borer. class. 4. D. 3. th. 29. Georg. Mor. d. tr. p. 2. c. 3. n. 23. cum seqq.*

CXX.

Q. 55.

Fructus sylvarum aliquales quoq; videntur, gramina & herbæ, quæ in illis crescunt, ubi itidem dubitari potest: An proprietarius possit pecora sua in illas mittere, herbasq; depascere? Facile expedietur hæc quæstio, distinctione, inter sylvam cæduam & pascuam, *per l. 30. in pr. & fin. de V. S.*
qui

qui pascuam habet potest: Secus est in cœdua. Rationes vide apud Noë Meurer. p. 2. p. 27. & p. 7. p. m. 179. Hoc erit notandum, capras die Geissen in nullam sylvam, sive sit cœdua, sive pascua, mitti posse, nam magnum arboribus adferunt damnum, in montibus tamen, ubi nullæ sunt arbores, pasci poterunt. Noë Meurer. d. l. p. 1. p. m. 7.

CXXI.

Subiectum venationis illa claudat quæstio: Utrum is qui jus forestæ, unâ cum jure venandi habet, merum quoq; imperiû habeat, ut seripetas & alios delinquentes circa dicta jura, criminaliter punire possit? Mihi non obstante l. 2. de Jdictione. Negativa placet, ex eâ ratione: quia jus forestæ, & merum imperium, sunt diversissima, & proinde ab unô ad alterum malè infertur. Gilhaus. in arbitr. Jud. c. 1. p. 1. n. 92. Meuchfner. tom. 2. L. 2. decis. 4. in causâ Ingelheim contra Pfalk. n. 7. fol. 201. quem sequitur Bidembach. in quæstion. nob. quæst. 15. n. 8. Georg. Mor. d. tr. p. 2. c. 3. n. 8. Quod verò illud l. 2. de Jdictione attinet, concessâ aliquâ re, omnia concessa videri, sine quibus, id quod concessum est, commodè expediri & defendi nequit. Ad hoc Respondeo cum Harpr. d. l. n. 269. optimè defendi posse jus venandi sine merô imperio; auctoritate scil. & auxilio Magistratus ordinarii.

Q. 56.

CXXII.

Quia verò longa consuetudo Jdictionem non habenti tribuit, proinde prædictam sententiam sic limitabo: ut aliud obtineat, si ita longâ consuetudine observatum fuerit, ut jus forestæ habens, de criminibus venatoris cognoverit, cum Harpr. d. l. n. 271. CXXIII.

Illud consuetudine Germaniæ receptum, testatur Georg. Mor. d. tr. p. 2. c. 3. n. 10. quod omnis, qui habeat jus venandi, accessoria quoq; illi Jura habeat, quale est jus edicti, prohibendi venationem & aucupia: gebot vnd verbot des Jagens vnd Bogelfangens. Ad quod illud quoq; pertinere videtur, quando præcipitur rusticis, ut canibus suis accingant fustes, quod plerisq; in locis fit, ne insultu illorum fugentur feræ. Webner. d. l. pag. m. 158. Vel etiam planè illis crura franguntur, quo minus celeriter currant, quod in Rugia moris esse, testatur Arum. p. m. de Jur. Publ. vol. 3. D. 19. th. 195.

Subje-

CXXIV.

Subjecto succedit objectum, quod sunt omnes ferae terrestres. Dico autem feras, quia in domesticis seu arte cicuratis, nulla locum habet venatio, ut *supr. th. 29. dixi.*

CXXV.

Q. 57.

Quid verò dicendum, si casu talis arte cicurata fera occidatur: puta, venator cervum mansuefactum in sylva reperit, eumq; interficit, dum putat esse ferum, quaeritur, ? utrum aestimationem Domino praestare, cogendus sit venator. Et, quamvis quidem non acquirit praedam captam ac interfectam venator: neq; tamen, ideò aestimationem praestare tenebitur, quod interficiendi jus nō habuerit, quia dolo caruit, cervumq; probabiliter ferum esse putavit *Dd. in §. cervos f. de R.D. Seb. Med. d. tr. p. 2. q. 15.*

CXXVI.

Omnes porrò ferae, in duas species non incongruè dispescuntur. Primam facio illarum quae ob diritatem, devastationes, & damna sic appellantur, nostro idiomate, *schädliche Thiere Webn. d. verb. Forstrecht. p. m. 164. in pr.* quales sunt leones, ursi, lynces, lupi & his similes, quas citra concessionem specialiter interficere licebat *per l. un. C. de venat. ferar. L. II. §. nemo retia. c. un. de pace tenendâ 2. feudor. t. 53. Rebuff. in d. l. un. n. 2. Petr. Gregor. 39. Syntagm. c. 10. n. 4. Chassan. de glor. mundi p. 10. consid. 50.* Immo quod magis, has feras interficientes plerisq; in locis praemio afficiuntur, quod apud Anglos & Gallos observari testatur, *Arnif. de jur. Maj. L. 3. c. 4. vid. quae scribit Lansius. in orat. pro Britannia p. m. 624. qui in orat. contr. Hungar. testatur quod Athenienses, olim lege latâ praemio invitaverint homines, ad caedes luporum; cum ei qui catulum interemisset talentū, qui verò adultum occidisset, duo talenta data fuerint.* Et sic etiam observari in Saxoniâ, de accipitre & aliis avibus rapacibus audio.

CXXVII.

Q. 58.

Hanc commodā nactus occasionē, illam quaestionem propono: An hoc praemium multiplicari debeat, pro numero catulorum, in utero lupae repletorum? Pro negativa facit *l. 7. ibiq; Gl. de statu hominū l. 2. §. 6. f. excusat. tut. Schneidw. ad t.*

ad S. 17. J. de legat. n. 7. Bl. in l. fin. de liber. causa Seb. Med. d. tr. p. 2. q. 14. qui secus esse dicit, si lupa lactans cum lupatinis fuerit occisa, ad quod alleg. Immol. in l. 45. ad L. Falcid. Felin. in c. sicut de homicid.

CXXVIII.

Circa has bestias, illud quoq; velut in transcurso, examinare libet; Si quis gallinam vel anserem de ore vulpis, ovem de faucibus lupi, vel columbam ex ungvibus accipitris, liberaverit, an Domino restituere teneatur, quod affirmo, propter l. 44. de A. R. D. junct. l. 8. S. fin. fam. ercisc. cum Seb. Med. d. tr. p. 2. q. 19. Cæpoll. de S. R. P. c. 21. n. 6.

Q. 59.

CXXIX.

In th. ab hac tertia dixi noxias bestias cuilibet venandi facultatem esse, hodiernis tamen moribus hoc rursus mutatum video, & hæ bestia ad jus forestæ pertinent, Rüd. cent. 5. obs. 63. n. 3. Sixtin. de regal. L. 2. c. 18. in fin. Hodie siquidem illarum venationes werdē nach deutschen Gebrauch für ein sonderlich Regalstücke gehalten. Wehner. d. verb. Forstrecht p. m. 164.

CXXX.

Et hoc adeo verum est, ut adhuc hodie quæri soleat: utrum, concessâ venatione Universali, etiam concessa videatur, venatio ursorum, lincium, & aprorum? Et negat Wehner. d. t. p. 164. testatur enim ad harum bestiarum venationem, specialem requiri concessionem quæ rarissimè fiat. Unicum tantummodo affert exemplum, nobilium primariorum Hassiæ de: Niedereßel/ quos ex singulari principis gratiâ, venatione aprinâ vestitos esse ait.

Q. 60.

CXXXI.

Altera ferarum species, est illarum quæ non adeo diræ vel rapaces sunt, quarum ferinis in nostris utimur culinis, quales sunt cervi, capreæ, lepores &c.

CXXXII.

De capreis illam notabo quæstionem: num ad jus forestæ universale vel particulare referri debeant? De quâ quæstione, difficile erit certi quid statuere, præsertim cum pro diversitate locorû, modo huc, modo illuc referantur. Wehner. d. l. p. m. 162. Prout itaq; singularum regionum &

Q. 61.

F pro-

provinciarum mos fert, ita jus esto *Meichsner. tom. 1. p. 2. decis. fol. 6. n. 14. & seq. & tom. 2. decis. 42. fol. 718. & hæc de Materiâ.*

CXXXIII.

Materiam, directò sequitur forma venationis, quæ notante *Wes. in π. de A. R. D. varia est. Ego impræsentiarum tria de illa sum consideraturus; Modum: Locum: & Tempus.*

CXXXIV.

Q. 62. Circa Modum venandi quatuor veniunt notanda: Primò, illi quæis venatio comperit, moderatè hoc suo jure uti debent, & præcipuè illud observent, ne per ferarum multitudinem vel intempestivam illarum venationem, vel alio modo, messibus, segetibus vel reliquis fructibus, damnum inferant. *Zoannett. in l. 2. C. de pact. quæ int. emp. n. 209. Quod si observare recusent, damnumq; hoc modo datum fuerit, ad resarciendum illud se esse obligatos sciant. Nec illud excusationem promeretur, si permiserint occidere feras in agris repertas: Sed vel includere illas, vel deminuere, vel omnibus licentiam venandi concedere debent per. l. 2. §. fin. si quadr. pauper. l. 11. §. 5. & l. 30. §. 3. L. Aquiliam. & his sim. Covarr. in c. peccatum. p. 2. relect. §. 8. n. 11. Tr. vol. 2. D. 20. th. 3. lit. A. ibiq; Bachov. Gail. 2. obs. 68. n. 10. Quod etiam de jure Sax. obtinet Landr. L. 2. art. 61. cujus hæc sunt verba: Niemand soll die Saat treten vmb jagens oder hekens willen/ als das Korn geschosset. & ibi in Gl. 4. wer das thut der soll den Schaden gelten. Illa autem verba, wann das Korn geschosset ita sunt intelligenda, wenn die Saat das andere Blat gewonnen hat/juxta Gl. n. 5. quo spectat elegans illud *Melisi ad Dn. Frider. 4. Elect. Palat.**

*Sic tibi venandum perpendito, ne grave damnum,
Subjecti, aut fruges, ipsaq; terra ferant.*

Et hæc adeò vera sunt, ut si damnum fuerit ingens, nec resarcire illud velit à quo datum est, venatione privari possit *Alb. de Rosat. in l. 3. C. de quadr. præscript. Zoannett. de dupl. ven. n. 75. Afflict. decis. 265. n. 73. Curt. Jun. de feud. p. 1. n. 11. Georg. Mor. d. tr. p. 1. c. 4. n. 19. cum 2. seqq.*

CXXXV.

Quæ cum ita sint, consuetudo illa, qua subditi, stantibus fructibus, abigere feras ex agris, vel latratores canes habe-

habere, vel sepimentis agros cingere prohibentur, tanquam contra bonos mores & irrationalis, nullius erit momenti. Piissima hac de re extat constitutio D. Mauritii Electi Saxon. in constit. Provinc. tit. von Abschewung des Wildpretis quâ indulgetur rusticis, daß sie mit kleinẽ Hunden so niche Jaghunde seyn/das Wildpret abschewen mögen. Just. Meier. colleg. Argentor. L. 41. pand. tit. 1. th. 19. n. 6. Dicitur autem in constitutione (daß niche Jaghunde seyn) quæ verba innunt, fraudulenter hac in re rusticos procedere non debere, ut videl. sub prætextu fugationis ope canum feras capiant. Cui simile est illud si sepimenta faciant acuta, ut ingredi volentes feræ se transfigant, quæ non fieri debent. Nam quicquid fit in fraudem juris alieni, id prohibitum illicitumq; perhibetur l. 8. §. 20. de transact. l. 38. de R. V. l. 1. §. 1. ibiq; Gl. naut. caup. stab. Cravett. conf. 362. n. 13. meritò itaq; pro ratione circumstantiarum, contra facientes puniri poterunt.

Q. 63.

CXXXVI.

Secundò modus quoq; erit adhibendus in exigendis operis venatoriis à subditis. Has enim exigere jure posse Dominum forestæ placet cum Bl. in l. 1. in fin. C. de oper. libert. Angel. conf. 224. & quod magis, propriis sumptibus illas facere debent subditi, nisi tam pauperes sint, ut non habeant, unde se interim cum suis sustentent, arg. l. 18. de operis libertor. Br. in l. 26. §. libertus n. 31. de condict. indeb. Zas. lib. 1. sing. respons. c. 3. n. 82. in fin. Caveant igitur venationibus dediti, ne nimis frequentes & immoderatas subditis imponant operas, quas dum præstare coguntur, se ipsos alendi media quævis eripiuntur. Coler. de process. exec. p. 1. c. 9. n. 26. Gail. f. 1. obs. 17. qui notat, subditos hoc modo prægravatos, hac de re querelam ad Cameram Imper. deferre, mandataq; sine clausulâ impetrare posse Harpr. n. 292.

Q. 64.

CXXXVII.

Quæ autem sint operæ venatoriæ, disquirendum jam erit. Eleganter illas recenset & demonstrat Noë Meurer. d. l. p. 2. p. m. 36. tit. was für vnd wie viel Beschwerben von wegen Forsts &c. Als die Håger zu machen/ für zustehen/ Barn/ Seyler/ Hunde/ Holz darzu zuführen vnd dergleichen. Quibus verbis finalibus vnd dergleichen motus, statuo etiam canes venati-

Q. 65.

naticos alere tenere subditos, quamvis id nullibi se legisse
 dicat *Gilandus decis. 12. n. 26. L. 1. fol. 181.* & hoc expressè inter
 gravamina forestæ refert *Meurer. d. l. vers. item von wegen*
eines Forsts. & p. 35. ubi dicit Meurer: Mit den Hunde ziehen/
soll Forst Jäger vnd Windmeister selbe den Amptleuten vñ Rich-
tern vberantworten / die dann in jeden Flecken dieselben zuerzie-
hen / einem jeden nach seinem Vermögen vnd Gelegenheit vmb-
theilen sollen / damit Gleichheit hierinnen gehalten werde. Idem
facit Wehner. d. l. p. m. 158. cujus verba hæc sunt: Item die
Frohndienste / ohne welche die Jagten nicht können verrichtet
werden / als die Haltung der Hunde / die Führung der Neggaru
vnd Hunde / vñ daß die in dem Bezirck der Förstlichen Obrigkeit
gefessene Unterthanen zum Jagen zu helfen vnd zu dienen schul-
dig seyn. Quibusdam tamen in locis magis piè, alendi tra-
duntur canes carnifici, id quod ab Illustris. Ducibus Vi-
nariensibus, Dominis meis clementissimis fieri audio & vi-
deo, nam carnifex hujus loci quosdam alit, & alii huic ter-
ritorio subjecti. CXXXVIII.

Tertio, circa modum, venantes hoc quoq; observent,
 ne propter immodicum venandi studium, necessaria post-
 habeantur vel negligentur, quâ de causâ apud plurimos ac-
 cusatur *Henricus. I. Auceps, quod omni sepositâ Reip. cû-*
râ, se totû venationibus dedicaverit. Nec aliter Hadrianus
& Maximilianus Impp. Rom. quod ad præsentissimû, usq;
vitæ discrimen venando processerint, teste Dione in reliq. de
Hadriano & Spartianus in vita ejusdem, Arnif. de J. Maj. L. 3. c. 4. n. 8.
& hoc nomine laceffit Anglos Principes Lansius in orat. cõtr.
Britan. p. m. 690. eleganter hic quadrat rursus aliud Melissi
supr. d. l.

*Qui nimis indulgent crebrû venatibus, illos,
 Cornimus, in brutas degenerare feras.*

CXXXIX.

Quarto, deniq; illud quoq; de modo venandi tenen-
 dû, ut venationi cujuscunq; illa sit generis, sic indulgeas,
 ne quod multis usu venisse scio, aureo te piscatû hamo de-
 leas, aut cum canibus opes tibi cucurrisse conqueraris, avo-
 lasse cum accipitre; Quod nõ minus prudenter quam ele-
 ganter monet *Henr. Salmuth. in comment. ad nova repert. Guid.*

Pars-

Pancirolli tit. de Aucupio 23. p. m. 706. in fin. cujus verba hic ad-
scribere volui. vid. Gulielm. Anton. in tr. de rescript. morator. con-
clus. 48. n. 104.

CXL.

Locus in venatione instituendâ diligenter quoq; est
observandus, nam non omnia instrumenta venatoria cuili-
bet loco apta reputantur. Jac. Menoch. conf. 942. n. 47. Videm⁹
enim in illis locis, ubi homines vel pecudes transire con-
sueverunt, fossas in capturam ferarû, nostratibus Wolff oder
Fuchsgruben/ nec in proprio facere licet, textus est expres-
sus in l. 28. & seq. ad L. Aquiliam Petr. Gregor. Tholof. L. 39. Syn-
tagm. c. 10. n. 15. nec decipulæ vel pedicæ vulgò Schleiffen
oder Selbstschöß ibi poni poterunt Georg. Mor. d. tr. p. 1. c. 4. n.
22. & generaliter nullâ arte fraudulentâ ad venandum uti
possumus, præsertim in fundo alieno Egidius Bosius de re-
gal. n. 43.

Q. 66.

CXLI.

Tempus quoq; in venando, nõ minus quam locus ob-
servari debet. Præsertim autê diebus festis venationes fieri
regulariter prohibitû est, c. 3. X. de feriis l. 7. l. fin. C. eod. Pruckm.
in d. S. venatio. c. 5. Petr. Gregor. Thol. L. 2. Syntagm. c. 16. n. 17. &
seq. Georg. Mor. d. tr. p. 2. c. 10. n. 4. Seb. Med. d. tr. p. 1. q. 11. n. 4.

CXLII.

Observandû quoq; illud tempus erit, quo imprægnan-
tur feræ & pariunt, nam hoc tempore incôvenienter vena-
tionib⁹ obruuntur, Wes. in 7. de A.R.D. n. 7. Covarr. d. l. p. 2. re-
lect. §. 8. n. 3. vers. 2. Seb. Med. d. q. 11. Wehn. d. l. p. m. 160.

CXLIII.

Quam ob causam, Illustrissimorum Saxonie Ducum,
aliorumq; Principum constitutionibus, qualis est Augusti
Elect. tit. daß keiner auff des andern Grund vñ Boden jagen
soll. in fin. & tit. von Bogelfang in ordinat. Provinc. omnis fera-
rû captura, post Bachanalia, ad Bartholomæi usq; diem in-
clusivè, quiescere jussa fuit, sub pœnâ centum florenorum,
Colerus ad c. audit⁹ X. de prescription. n. 39. Arn. Reyer in thes. jur.
verb. venatio. n. 4.

CXLIV.

Hactenus tamen quæ de temporis ratione habendâ
dixi, sic intellecta volo, ut casus necessitatis (puta famis aut
perituræ segetis) quo de supr. th. 104. semper except⁹ videat-
ur. Necessitate quippe urgente venari poterit quocunq; tē-
pore

F 3

pore

pore c. 1. X. de feriis. c. si nulla. 23. q. 8. l. 3. C. de feriis. Omne enim id feriis agere licet quod prætermissum nocet quod Scævola dixisse fert Hillig. in Don. Enucl. L. 24. c. 7. lit. II. p. m. 1201. Facillimè etiã in hoc supremi numinis speratur venia, per quod multorum salus & incolumitas procuratur, *Imp. in l. 10. C. d. tit.*

CXLV.

Pervenio jam ad causam Finale[m] quam quoq; duplicem facio; est enim Finis vel primarius, vel secundarius.

CXLVI.

Primarius venationis Finis, est acquisitio domini, & usus ferinarum ad victum, & vestitum *Wes. in π. de A. R. D. n. 7.* Animalia quippe ad usum hominum à Deo sunt creata, partim ad cibos, partim ad vestitū, partim etiam ad operis auxilia, *Lactant. de ira Dei c. 13. Arist. 1. Polit. c. 8. Excellentiss. Dn. Gerhard. p. m. Diss. politic. decad. 7. quest. ult.*

CXLVII.

Q. 67. An autem ad commercia uti possimus ferinis, dubitatione non caret? si principis personam hic consideremus, maximè erit Negandum. Omne siquidem commerciū ab illo institutū ipsi opprobrio est *per l. 3. C. de commerc. Strach. de mercat. p. 3. n. 14. Bocer. de regal. c. 2. n. 52.* Et prudentissimè sic respondisse fertur *Imp. Theodosio uxori suæ: Cum me Deus imperatorem designaverit, tu me mercaturam facere contendis? Scito mercaturam privatis esse concessam, cujus emolumenta si & nos interceperimus, unde nam subditi victū sibi comparabunt. Zonar. tom. 3. annal. alia & plura hujus rei exempla refert Schönb. L. 3. Polit. c. 39. circ. fin. sed fallitur Schönb. & cum illo Dan. Otto de jur. publ. c. 20. in eo quod putant nobilibus dedecori esse mercaturā exercere, hos enim posse præsertim illam de quâ impræsentiarū verius puto, cum Job. Limnao L. 6. de jur. publ. c. 5. n. 74.*

Q. 68.

CXLVIII.

Finis secundarius venationis qui in Principibus vel magnatibus solet esse primarius, est corporis exercitatio, & animi delectatio, quæ conducit ad firmandam conservandamq; valetudinem: *Wes. in π. de A. R. D. n. 7. Pruckm. d. S. venatio c. 2. n. 38. & seqq. Heig. p. 1. quest. 15. n. 2.*

CXLIX.

Non parum etiam confert studium venandi ad animū

252

excitandum, juxta Xenophontem in lib. de venat. Tiraq. de nobil.
c. 37. n. 141. Einfiedel de regal. c. 3. n. 358. umbratilem enim qua-
si militiam repræsentat Joh. à Gockier L. 5. thes. Polit. c. 20.

CL.

Unde plura extant exempla, exquisitissimorum Hero-
um, quos delectavit venatio. Alexander magnus post pran-
dium diem sæpè venatu consumpsit, Plutarch. in ejus vita. Pe-
lopedas item Thebanus, vir animi virtute, & corporis robo-
re præcellens, primam militiæ suæ institutionem, à venatio-
nis meditatione accepit ut idem Plutarch. in ejus vita. Plura
vid. apud Seb. Med. d. tr. p. 2. c. 41. Georg. Mor. p. 2. c. 12.

CLI.

Inspectis ac exhibitis causis illa quæ Effectus naturam
sapere videntur, pertractanda sequuntur. Est autem Effe-
ctus venationis, ut capta fiant capientium, Wes. in n. d. l.
quod adeò verum est, ut quamvis in alieno capta sint, ta-
men capienti acquirantur ut latè supr. in th. 15. & aliquot
seqq. dixi.

CLII.

Ad Effectum venationis accedere quoq; propius illud
videtur; quod contra illum, qui liberam venationem impe-
dit vel prohibet, prodita sit actio confessoria, vel è contra-
rio negatoria, arg. l. 2. l. 10. in fin. si servitus vind. l. 1. §. fin. de
aqua. pluv. arc. ibiq; Gl. in verb. actionem. Non obstat illud, quod
hæ actiones, pro servitutibus principaliter sint introductæ:
hoc quamvis verum quidem sit, nihilominus tamen ad asse-
renda alia jura, quorum non est dissimilis ratio, per bonam
interpretationem produci possunt, juxta Bachov. tr. de act. D.
2. th. 23. in fin. Prorsus autem dissimilem servituti venatio-
nem non esse sæpius actum.

CLIII.

Contra turbantem, datur etiam utile interdictum uti
possidetis, quod pro tuendâ quasi possessione rerum incor-
poralium, in quâ quis turbatur, competere solet Dd. in l. 1.
C. uti possidet. & in c. licet de probat. Br. in l. 1. in pr. ff. uti possid.
Georg. Mor. d. tr. p. 2. c. 7. n. 8. & c. seq. 9. n. 5. qui plures allegat te-
xtus.

CLIV.

In his verò actionibus vel interdicto rectè instituendis,
actor quasi possessionem probare tenetur; hæc autem pro-
batur

Q. 69. batur per literas investituræ, instrumentis, vel etiam vivis testibus Harpr. d. l. n. 295. Gail. 2. obs. 66. n. 4. Et quamvis quidem singulares testes, regulariter nihil probent: hoc tamen non obtinet in probandâ Jdictione, vel servitute Felin. in c. licet ex quadâ, de probationib. Itaq; , in venatione quoq; nō obtinebit hæc regula, hanc enim tam Jdictioni, quàm servituti, similem esse sæpius fuit dictum. Proinde unus testis de hoc, ille de alio actu testificari poterit, Harpr. d. l. Georg. Mor. p. 2. c. 5. n. 7. CLV.

Q. 70. Sed? utrum in probando jure venandi, libri venatorii seu forrestorum, aliquid probent, nondum satis liquet. Mihi id affirmare placet, sive prædicti libri à magistratu, sive à privato producantur cum Gilhaus. in arb. jud. civ. p. 2. c. 6. art. 2. §. 9. n. 23. propter l. 14. C. de fid. instrument, l. 2. ibiq; Dd. C. de testam. Rüd. cent. 2. obs. 43. CLVI.

Q. 71. Illud circa testes hic controversitur: an videl. subditi, in causâ venationis, contra Dominos sint audiendi: Et admittendos puto, nisi exinde privatum sentiant commodum Felin. in c. ex literis de testib. Constat enim ex Gl. & Br. in l. ultim. de test. & l. 10. C. eod. Generaliter omnes illos admittendos esse, qui pro aliquo produci non possunt. CLVII.

Q. 72. Dixi in præcedentibus de quasi possessione, dicendum de illâ hoc restat, quomodo acquiri soleat. Ad illam obtinendam unicum sufficere actum pacificum putat Covarr in c. possessor. p. 2. init. n. 6. de R. J. in 6. Gl. & Panorm. in c. si vero de jure patron. Osasc. Cacheran. decis. pedement. 91. n. 5. in fin. Wesenb. conf. 28. n. 20. quos allegat Reinking. L. 1. de R. S. & E. clas. 5. c. 4. n. 291. quæ sententia est communis Georg. Mor. d. tr. p. 2. c. 5. n. 1. Ad summū binum vel trinum actum requirit Guid. Pap. conf. 92. CLVIII.

In hac quasi possessione, tam diu debet quis manuteneri, donec de jure partiū cognoscatur l. 1. in pr. uti possid. Gl. in c. licet 28. de prebendis in 6. Hartm. Hartman. obs. 4. n. 6. p. 419. Plenius ad has actiones, interdictum, testes, possessionem & pignorationem quæ inter litigantes de jure venandi contingere solet, quæ spectant, peti poterunt ex Georg. Mor. d. tr. p. 2. c. 6. cum seqq. Noë Meurer. p. 2. p. 27. 19. cum seqq. Por-

CLIX.

Porro, ad Effectum pertinere quoque videntur pœnæ, quibus utuntur Domini forestæ, in coercendis feripetis clandestinis. De his pœnis, variæ extant Dd. sententiæ, quas longo ordine recenset, *Andr. Fachin. L. 1. contro. jur. c. 1.* Mihi, distinguendum sententia videtur probabilis. Distinguitur autem sic: Aut pœna certa prohibitioni est adjecta, aut non. Si nulla est adjecta, inhumanum, crudele, iniquum, rationiq; dissentaneum, pro abjectissimâ ferâ, hominem ad Dei imaginem creatum, pretiosissimo Christi sanguine redemptum, & Spiritus S. gratiâ illuminatum, mactari puto *cum Zoannet. de dupl. ven. n. 99 facit text. Landr. art. 61. L. 2.* Da Gott den Menschen schuff etc. Et huc quoq; spectat piissimum illud effatum, Dn. Friderici Guilielmi, Electoratus Saxonici Administratoris laudatissimi, quod tale erat: Dicebat enim, se aliquotiens S. Biblia perlegendo emensum esse, nullibi tamen locorum invenisse, quòd homini ad imaginem DEI creato, propter feram bestiam, vita adimi possit. Cui non absimile est illud Christiani II. Electoris Saxonie Illustrissimi, qui dicebat, malle se habere fidelem & opulentum agricolam, quàm opimum cervum, agrivastatorem. *Polycarpus Lysér. Sen. in coloss. Babylon. tr. de narrat. somn. pag. 119.* Quia tamen hoc casu transgredientes injuriam committunt in prohibentem *per l. 13. in fin. de injur. cujus quidem pœna est arbitraria §. 10. f. de injuriis, tamen ad mortem aliquando extendi potest Gl. in d. §. 10. etiam de Jure Saxon. Gl. in d. art. 61. L. 2. Marant. in specul. p. 4. dist. 1. n. 59. ibiq; plures allegati, non tamen hæc pœna arbitraria ad mortem rectè extenditur, nisi in delictis morte dignis, idem Marant. d. l. n. 71. Andr. Rauchbar. p. 1. quest. 7. in fin. Proinde, hoc casu imponatur pœna, vel pecuniaria, vel relegatio, vel fustigatio, prout circumstantiæ requirunt, & sic mecum tenent hanc sententiam, *Pruckm. d. §. venatio c. 4. n. 62. Wesenb. in d. de A. R. D. Arum. p. m. vol. 3. de Jur. publ. th. 222. D. 19. Georg. Mor. d. tr. p. 1. c. 4. Speckhan. cent. 1. quest. 98. num. 2. & 15. Bocer. de regal. c. 1. n. 72. Hillig. in Don. Enucl. L. 4. c. 8. lit. F. Harpr. d. l. n. 308. illamque Facultati Juridicæ Wittenbergensi & Consistorio supremi judicii Saxonici placuisse testatur Bocer. class. 5. D. 3. th. 31. lit. C.**

Wie d. p. 1. f. 1.

Q. 73.

Fridericus II.

Christianus II.

G

CLX. Quid

OLX.

Quid verò dicendum erit, si certa pœna capitalis fuerit adjecta prohibitioni. Et hîc nullus dubito, quin ob delicti frequentiam, delinquentis contumaciam, contemptum magistratus, aliasque circumstantias, talis clandestinus feripeta capitaliter puniri possit, *arg. l. 4. l. 28. §. 3. & §. 10. de pœnis. Farinac. in pract. crim. L. 1. q. 22. n. 2. Matth. Steph. cent. 2. quest. Instit. 13. Heig. p. 1. q. 15. in fin. Knich. de jur. Saxon. c. 5. §. Wâlde. circa fin. Noë Meurer d. tr. p. 2. & p. 7.* Nullâ tamen necessitate judicem hic teneri volo ad irrogandam hanc pœnam, præsertim primâ vice, unde exactè, immò exactissimè circumstantias observabit, ne quid durius aut remissius constituat, imitamine Joti Martiani *in l. 11. de pœnis.* quæ multæ hac in parte dantur, plurimum ad augendam vel minuendam pœnam conferentes, quas circumstantias ordine recenset *Georg. Mor. d. tr. p. 1. c. 4. n. 17. cum seqq.* Meminerit quoque, se semper melius facturum, si mitiorem sequatur sententiam, præsertim in leviori causa, si primâ vice factum sit, juxta *pr. d. l. 11. vers. plane.* quod etiam Jctos Tubingenses, hac in causa sæpissimè consultos, fecisse testatur *Harpr. d. l. n. 322. Lipsenses contra, laquei pœnam dictasse testatur Schultz. in Synops. Instit. in §. feræ. lit. H. in fin. facit. Landrecht rubr. Von Straffe der Wildpretschädiger re. fol. 544.*

CLXI.

Q. 74.

Ad laquei pœnam dictandam quidam moventur, quod furtum fieri putent à clandestinis feripetis, in qua sententia est *Matth. Steph. cent. 2. quest. Instit. 13. & Conrad ab Einsiedel de regal. c. 3. n. 361. cum seqq.* Quæ tamen sententia mihi tanquam falsa displicet, & neque hodie ferarum furtum fieri verius puto, cum *Magnif. Dn. Frantzio exerc. 4. q. 3. n. 3. & seq. Wesenbec. in π. de A. R. D. num. 7. latius supr. thes 27.* quæ rationes adhuc hodie militant.

CLXII.

Q. 75.

Illud circa pœnas quærendum restat : Utrum illi, qui scientes, die Wildprets Diebe herbergen / oder das Wildpret abkäuften / de quibus *Wehn. d. l. p. m. 158. Zas. cons. 7. lib. 2. num. 11. Gail. 2. obs. 68. n. 7.* eâdem pœnâ sint afficiendi, cum delinquentibus?

Quod

Quod Nego per l. i. C. de hū, qui latron. Contrarium obtinet de Jure Saxon. Landr. L. 2. art. 25. ubi Gl. in verb. unrechte Mitthelfer. consul. Magnif. Dn. Ordinarius Petrus Theodoricus, Præceptor, Promotor ac Patronus meus, pro ea, quâ pollet auctoritate & magnificentiâ, satis nunquam observandus, in Collegio suo criminal. Disput. 2. thes. 8. lit. E.

CLXIII.

Restant Accidentia venationis, quæ cū sint varia, latissimeque pateant, adeo, ut sub præsens opus illa revocare vix sit possibile, quatuor circa illa versantes adscribā quæstiones.

CLXIV.

Primò, cū intervenandum frequenter accidere soleat, ut crassius quis loquatur de rebus venatoriis, si hac ex causa consuetæ venatoribus pœnæ subjiciatur (daß ihme das Weidmesser geschlagen) num injuriarum agere possit, controversia non caret? Non obstante illo, quod hoc inter saltuarios & venatores consuetudine receptum sit, Affirmativam tenebo: contra Besold. in thespract. ad consuetudinem siquidem introducendam, non saltem temporis diuturnitas, verum & rationabilitas requiritur, arg. l. 14. l. 39. de Ll. Nov. 134. c. 8. c. fin. ibiq. Gl. de consuet. Besius tr. de consuet. c. 2. hic autem nulla subest rationabilitas. Veros modos loquendi more venatorio tradit Meurer d. tr. p. 4. p. m. 62. cum seqq. Quos ex illo addiscendos esse, ne quandoque, si venationibus interesse, ratione officii contingat, venatoribus risui ac ludibrio simus, monet Keller. L. 2. de Offic. Juridicopolit. c. 14. p. m. 442.

Q. 76.

CLXV.

II. Illud cū non infrequenter quoque contingat, ut intervenandum falco cum solaneis in pedibus junctis aufugiat: utrum hic Domino restitui debeat, controversum est? Hæc sanè quæstio, si jus commune spectetur, neganda erit, talis enim falco animum revertendi deposuisse videtur, ac proinde reddendus non erit, sed occupantis fiet, per §. 15. J. de R. D. De jure verò consuetudinario secus erit dicendum cum Br. in tr. de falcone Capoll. de S. R. P. c. 21. n. 7. Seb. Med. d. tr. p. 2. q. 38. & hoc etiam de jure Sax. observatur Gl. Weichbild

Q. 77.

art. 20. Habetur etiam hujus rei antiqua dispositio Caroli Magni Imperatoris, cujus mentionem facit Noë Meurer d. tr. p. 28. tit. Von wilden Vogeln/ cujus verba ita sonant: Das das Federspiel ein Wasse/vnd entrinnet das einem Manne/man soll ihm mit Recht das widergeben/wie lang es aus ist. Et hoc adeo verum est, ut dicat Br. d. l. Si falco malo cibo interierit, dum alius illum tenet, contra possidentem actionem in factum competere domino falconis, arg. l. 7. §. 6. ad L. Aquil. Jacob. de S. Georg. in tr. feud. verb. & cum venationibus. n. 6. vid. Landrecht L. 3. art. 47. ibiq; Gloss. col. 3. in fin.

CLXVI.

Q. 78. III. Aliquando etiam occasione venationis homo interficitur: puta, venator vult interficere feram & globo transfigitur homo, quid hic erit juris? an hic homicida ordinariè puniendus veniat, nodosa est inter Dd. quæstio? Et generaliter negari potest, eum ordinariè esse puniendum, arg. l. 11. §. 2. de pœnis. Exod. c. 21. v. 12. Levit. 19. v. 16. Distinguendum tamen erit: aut enim venabatur in loco prohibito, aut non: Priori casu aut occidit prohibentem, aut alium: si illum, quia rei illicitæ dabat operam, tenebitur. Si hoc, videndum erit, an venatus fuerit armis prohibitis, aut non: Si illud etiam, tenebitur. Si hoc aut adhibuit diligentiam in præcavendo, ne hominem occidat, & non tenetur: aut non adhibuit diligentiam, & rursus tenetur. Seb. Med. d. tr. p. 2. q. 9. Georg. Mor. d. tr. p. 2. c. 11. n. 5. cum seqq. vid. quæ tradit Magnif. Dn. Ordinarius Petrus Theodoricus in suo Colleg. crimin. Disp. 7. th. 5. lit. C.

CLXVII.

Q. 79. IV. Illud denique venatoribus accidere solet, ut cum retia posuerint, alius adveniens prædam implicatam eximat: num eximens id faciat suum non caret dubio? Mihi videtur hujus rei decisio pendere ex l. 55. de A. R. D. ex qua affirmativa elici poterit, Chassan. ad consuet. Burgund. rubr. 13. §. 7. n. 9. quæ etiam obtinet, nisi consuetudine aliud introductum sit, vel extet statutum loci in contrarium, quæ observanda sunt Capoll. de S. R. P. c. 21. num. 4.

CLXVIII. De-

CLXVIII.

Denique reliquum est, ut Contraria quoque confide-
rentur. Postquam enim satis haecenus egi de constituendo
jure venandi, omnino etiam de amittendo dicendum
erit, quae methodus haud infrequens est Justiniano, qui post
materiam constitutionem, de contrariis & modis dissolven-
di agit, cujus rei fidem faciunt, *tit. quibus modis jus patr. pot.
solv. tit. quibus mod. tut. fin. tit. quibus modis testam. infirm. & tit.
quibus mod. toll. oblig. & c.*

CLXIX.

Si venatio competat sub conditione, vel certo tem-
pore, existente conditione, elapsoque tempore finitur, *arg.
l. 105. de cond. & demonstr. l. 11. §. 1. quemadm. serv. am.*

CLXX.

Amittitur porrò venatio vel facta proprio: vel alie-
no. Illo modo proprio videlicet facta amittitur. I. Non
utendo, *arg. l. 16. C. de Usufr. l. 7. quemadmod. serv. am. l. 1. de nun-
dinis. §. 3. f. de Usufruct.* Quemadmodum autem requiritur
longum tempus ad praescriptionem ejus, in amissione quo-
que idem requiri puto. Instar servitutum omnium, quibus
est similis venatio, *l. 3. C. de praescript. 30. vel 40. annor.* nullam
hic admittens distinctionem, inter continuas, & disconti-
nuas servitutes, cum *Coras. L. 5. miscell. c. 5. Donell. 11. comm. c. 17.
Andr. Gerhard. exerc. Just. dec. 5. thes. 3.* Sed hic excipiuntur duo
casus, unus, si quis fortè ob defectum ferarum, instrumen-
torum vel aliis justis ex causis, vim forsan militum & c. ve-
nationes instituere praepeditus fuerit, tali casu non amittet
jus suum, *l. 34. §. 1. l. 35. de S. P. R. Gothofr. in not. ad d. l. 35. lit. B. Do-
nell. 11. comm. c. ult. in fin.* Alter, si vicinus libertatem non praes-
cripserit, *arg. l. 6. de S. U. P.* II. Amittitur abutendo; bene-
ficiis enim, qui abutitur, meritò illis privatur, *c. 6. causa.
11. quest. 3. c. 7. dist. 74. Gail. de arrest. c. 10. num. 13. Matth. Steph. L. 1.
de Jurisdic. c. 39. num. 9. Afflictis d. decis. 265. n. 73.* Item servitute
qui abutitur illius, jus perdit, *l. 10. §. 1. l. 18. in pr. quemadm. serv.
am. cui venatio est similis, facit R. A. de anno 1570. S. Damit*

3

solch

Q. 80.

solch übermäßig. & 2. seqq. & 5. Und was jero. Quomodo autem quis abutatur venatione, vid. supr. thes. 134. cum seqq. III. Proprio quoque facto amittitur, si Domino cesserit, d. §. 3. f. de Usufr. l. 66. de jur. dot. Domino dixi, nam extraneo cedi nequit, vid. supr. thes. 82. Alieno facto perditur jus venandi, si illud tenens ab imperio ob delictum aliquod proscriptus fuerit, facit text. expressus in *Ordinat. Camer. part. 2. tit. 9. §. 5. So jemand. vers. So bald auch der. ubi dicitur: Sollen des oder deroselbigen Leib und Gut / aller männlichen erlaubet seyn etc. R. A. de Anno 1576. Maximil. II. §. 5. Ob auch wol in angezogenen. Mynsing. cent. 5. observat. 78. num. 3. Gail. L. 2. de pac. publ. c. 1. n. 23. Mindan. de process. L. 1. c. 26. n. 5.*

Et hæc de Venatione, non quæ volui, sed quæ potui, dixisse sufficiant.

DEO SIT LAUS ET GLORIA.

Superpondi loco hoc adscribo, quomodo sit intelligendum illud Ulpian. in l. ii. §. fin. de act. empt. Pantheram ab aucupe emere. Quidam accipiunt vocem πᾶνθηρον in neutro genere, eandemq. rete esse putant, quo universa avicula capi possunt. Verius ego puto, πᾶνθηρα in feminino genere universam significare venationem, quæ explicatio magis conveniens est, verbis precedentibus d. leg. Henric. Salmuth. ad nov. repert. Panciroll. Tit. 12. p. m. 707.

Præstantissimo & eximie Erudito Dn. Respondenti amico suo plurimum æstimando
S. D.

Qui vario, doctè tractas, Schneidere, lepore,
Jureq. venari lepores queat hicce vel ille?

Quid

*Quid precer? innumeros lepores variosq; lepores
Et Themidis Venerisq; ferant secla aurea! Tantum.*

Deproperabat

Godfried Fiebig D.

A *Rdua dum tractas exacte Jura Venandi,
Qua queso Merces digna Laboris erit?
Tanto pro Studio capies cum Fœnore Fructus;
Quos ut concedat Messis opima precor!*

Doctissimo Domino **Schneider** Symposi-
litæ, Commensali & Amico meo dilec-
tissimo ita gratulor

**Johannes Krull Hallensis
Saxo.**

V *Enator licet assiduo certamine tentet
Venando celeres per juga summa canes;
Ipsi vana tamen promittunt retia tensa;
aut hic silvipotens pauca Diana dabit.
Sed quid cum canibus Tibi? Tu versaris in agris
Doctorum ac Leges sedulitate colis.
Perge modò, venare vigil; donabit honores
Alma Themis Tibi vel grata Minerva dabit.*

Hæc affini suo dilecto

**Sigismundus Findekeller
Dresdensis.**

D *um Themidos clypeo galeâq; Palæsta Palæstram
Instructus forti pectore fortis adis,
Et ibi, num Princeps venandi, jure, colonis
Jus adimat hodiè, discutis ingenio
Schneidere: Ex animo tantos tibi gratulor ausus
Ut fias patriæ lûx columenq; precor.*

Amico & Contubernali suo sincerè
dilecto raptim fundebat

**Johan-Georgius Ayrer
Dresdâ-Misnicus.**

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Faint, illegible text in the upper middle section.

Faint, illegible text in the middle section.

Faint, illegible text in the lower middle section.

Faint, illegible text in the lower section.

Faint, illegible text in the lower section.

Faint, illegible text in the lower section.

Faint, illegible text at the bottom of the page.

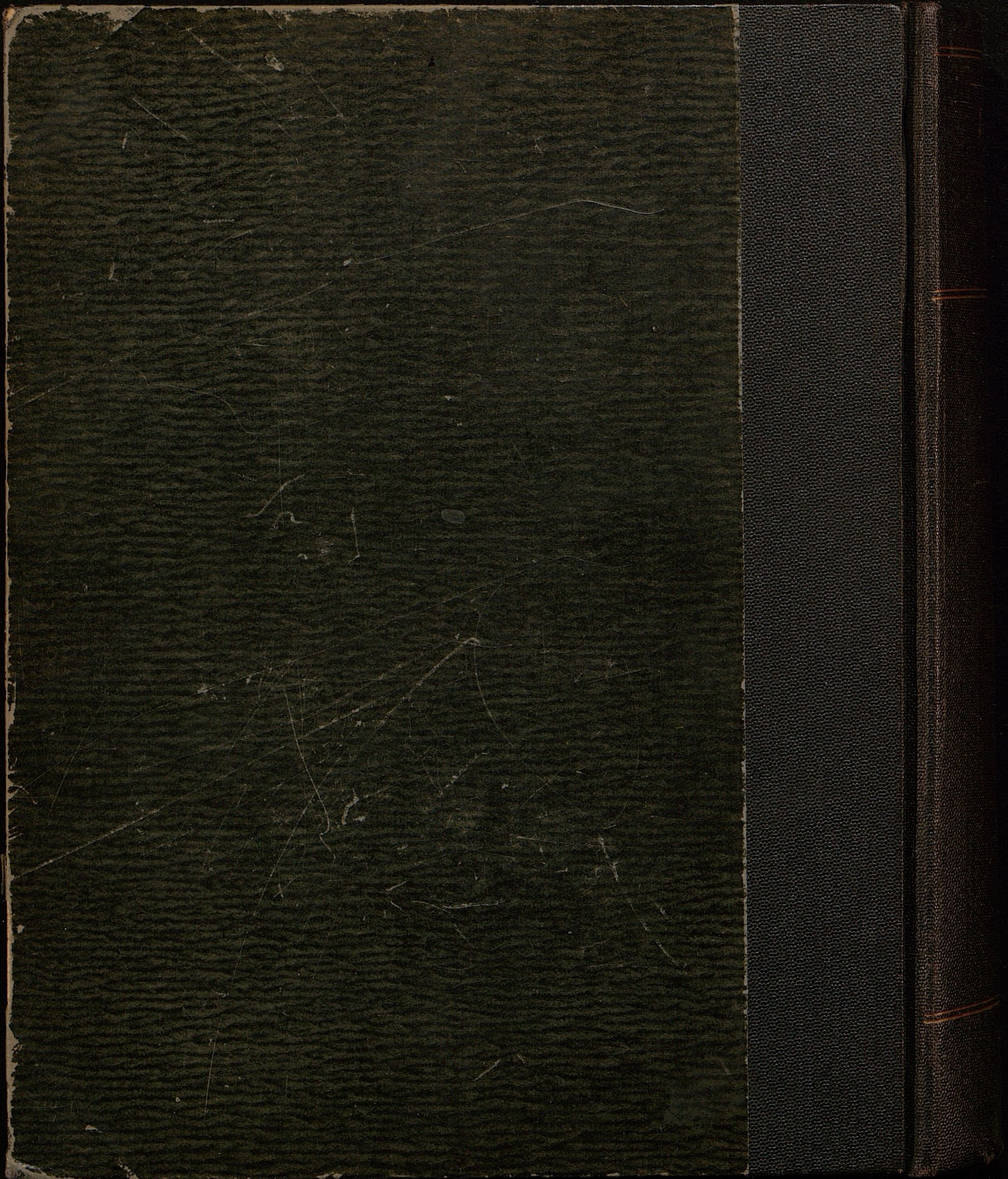
ULB Halle 3
003 770 125

f
Sb

WDM

Eglio.

AV. 229

1638/19^a

25

7

Cum DEO,
DISPUTATIO,

De
VENATIONE,

Desumpta

Ex Jure Civili privato, Publico, Feudali, Canonico,
Saxonico & Consuetudinario.

Quam

Indultu, Magnifici, Nobilissimi, Amplissimi, ac
Consultissimi Jctorum Ordinis, in Illustrissima ac ce-
leberrima Academia Jenensi,

SUB PRÆSIDIO

VIRI Amplissimi, Consultissimi atq; Excel-
lentissimi

DN. ERASMI UNGEPAUR,
JCTI EMINENTISSIMI, Professoris publici, Fa-
cultatisq; Juridicæ Senioris meritissimi, Consilarii Saxo-
nici, Dicasterii Provincialis & Scabinatus Adsefforis
gravissimi, Præceptoris, Patroni, ac Promo-
toris mei, observandorum obser-
vandissimi.

Publicè disputandam propono

IN AUDITORIO Jctorum

Die Augusti.

CHRISTOPH. DANIEL SCHNEIDER
HALENSIS SAXO.

Illud ipsum silentium, quod venationi datur, magnum cogitationis
est invitamentum, Plinius lib. 1. ad Cornel. Tacit.

Typis STEINMANNIANIS, Anno M. DC. XXXIIX.

